ԺԳ. ՏԱՐԻ—ԹԻՒ 101 ՈՒՐԲԱԹ 31 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, 1899 11 ՐԱՄԱԶԱՆ, 1317 31 ՔԱՆՈՒՆԻ ԼՎՎԼ, 1315 12 ՅՈՒՆՎ. 1900 (Ն. Տ.)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՆԽԻԿ

Պոլսոյ համար { Տարեկան 70 դրշ. Վեցամսեայ 35 „

Գաւառացիներու համար { Տարեկան 90 „ Վեցամսեայ 45 „ Եռամսեայ 23 „

Արտասահման { Տարեկան 23 Ֆր. Վեցամսեայ 12 „

Նամակ կամ ո եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել Տնօրինութեան:

ԾԱՂԻԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

«زاغك» ارمنيجه يومى وسياسى غزته

مطبعه و اداره‌خانه‌سى

غلطه ده حمدى پاشا خان

ك. ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Համդի-բաշա խան

Rédaction du Journal Arménien „DZAGHIK“ Galata, Pérchémbé-Bazar Hamdi-Pacha Han

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ

☞ ԼՕ ՓԱՐԱ. ՏՆՕՐԷՆ Ռ. ՍԱԳԱԼԵԱՆ ☜ ԼՕ ՓԱՐԱ.

ՏԱՐԵԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԻՃԱԿԸ

Գ

1899 տարին չկրցաւ նահանջ կարգադրել 1898ի բայ հաշիւը Փիլիպպեանց եւ Ա. Միրիկացւոյ միջեւ: Ամբողջ տարի մը առաջ անցաւ անցաւ եւ Միացեալ Նահանգները տակաւին չկրցան լուծել Փիլիպպեանց խնդիրը: Թրանսա Մատակագործի մէջ այնչափ չյոգնեցաւ, ոչ ալ Անգլիա Սատանի մէջ. բայց պէտք է խոստովանիլ թէ ամերիկեան գինւորը ո՛չ Փրանսականին կրնայ հաւասարիլ ո՛չ ալ անգլիականին, անշուշտ բուն գինուորի յատկութիւններն ի նկատ առնելով:

Ի՞նչ կ'ուզեն Փիլիպպեանք, ի՞նչ չեն ուզեր Ամերիկացիք: Ամբողջ տարին անցաւ այս երկու ժողովրդոց կոխուներուն: Փիլիպպեանք ի՞նչու ապստամբեցան Սպանիացիներէն եւ հիմա ինչո՞ւ հպատակին Ամերիկացւոյ: Այս է գլխաւոր սկզբունքի խնդիրը: Թիլիբինեները գժտոն, չսէրացան վերջապէս Սպանիացիները հանել իրենց կղզիներէն, եւ այս գործին ոչ նուազ օգնեցին նաեւ Ամերիկացիք: Այս գործողութիւնն կատարուածին պէս խնդիրը փոխուեցաւ: Միացեալ Նահանգաց կառավարութիւնն իսկոյն փոխեց իր դիտաւորութիւնն: Երկրակալական քաղաքականութեան մէջ ուզեցաւ ամերիկեան բարոյ տիրապետութիւնը, եւ Մաքինլի իր հառաջաբանին չդլխապատուած՝ պնդեց որ Փիլիպպեանք տէր փոխած ըլլան միայն:

Թիլիբինեները կ'ըսէին, ու դեռ կ'ըսեն. —«Շնորհակալ ենք, օգնեցիք մեզ, զինքով ու զօրքով նպաստեցիք մեզ մեր գործը յաղթական առնելու: Բայց մենք դեռ չհոգնեցանք որ ձեր նպատակն է տիրապետել մեր կղզիներուն: Քաղաքակիրթ աշխարհի առջեւ ձեր պատերազմի գործողութիւնն արդարացուցիք՝ յայտարարելով թէ Քուպային ինքնօրէն վարչութեան համար կը գործէք: Սպանիոյ դէմ Ո՛չ միայն չկատարեցիք ձեր յանձնառութիւնն հանդէպ Քուպային, այլ հիմա յոխորտովին չեզնելով ամերիկեան կամ հնոյն Ուաշինկթընի սկզբունքներէն, քար կը դնէք մեր օրինաւոր բազձանքներուն առջեւ, կը ղլանաք մեզ ապրելու պիտոյքներէն, կը ղլանաք մեզ ապրելու պիտոյքներէն, կը ղլանաք մեզ ապրելու պիտոյքներէն

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՀԱՐԱՒ-ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

ՕՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ

(Ապաշարք Ցնվ. 6)

«Թէեւ Բարկյուսոյ գազաթին հիւսիսային կողմէն չատ հեռագրեր հասած են, Մօլդէնոյի եւ Քօլէսալէրիի մօտերը մանր մունր կռիւներուն մասին քանի մը նոր պարագաներ միայն կը պատմեն, եւ իրականն տեղեկութիւն մը չեն տար պատերազմի այդ թատերաբեմին վրայ մեր կացութեան նկատմամբ։ Պօէր հրամատարը չյաջողելով Մօլդէնոյի եւ Պուշման Հէօքի պաշտպանները ետ քշել, քաշուեցաւ իր ամրոցը Ազօրմպէրկի մօտ, ուրկէ արդէն գոռա եկած էր։ Կ'ըսուի թէ մեր զինուորք կորուստ ունեցած չեն, թշնամին ալ քանի մը մարդիկ միայն կորնցուցած է։ Կըռէոյն ժամանակ վրայ հասաւ Զօր. Կէդէքր մաս մը զինուորներով, բայց պէտք չէլլալով մնալ հոն, իր Սգէրքաղրումի բանակատեղը վերադարձաւ, եւ ըստ բացատրութեան պատերազմական նախարարին, կացութիւնը կը մնայ անփոփոխ։

«Ի Քօլէսպէրկ կռիւները չարունակուեցան ամբողջ եղ. օր առանց վճռական արդիւնքի։ Առաւօտեան ժամ 9ին թշնամին դիներուն մէջէն Ցեաց տեղի ունեցած հրացանաձգութիւն մը։ Թշնամին ըստ ութզեցաւ տակաւ առ տակաւ քաշուիլ բլրակէ բլրակ, եւ իրիկուան մօտ, երբ Պօէրներուն մէկ մասը քաղաքին հիւսիսակողման բլուրները բռնած էր, մնացեալները սկսան քաշուիլ դաշտին մէջէն դէպ ի Օրանժ-Րիվըրի ճամբան։ Մեր հետեւներն ու հետեւակները անոնց հետեւին կան, բայց թշնամին մնդանօթներուն կրակը կառնցուց դիրնք, ու չկրցան առաջ քալել, մինչեւ որ մեր մնդանօթք վրայ հասնելով բոլորովին լռեցուցին թշնամին մնդանօթները։ Հետեւակներն ալ տան զրաւեցին Պօէրներուն բռնած վերջին դիրքը, 19-20 վերի բռնելով, մինչդեռ հեծելազօրքերը 19րդ դունդն ալ կը յաղնեցնէր փախչողները։ Զօր. Թրէնչ մինչեւ հիմա իր ստացած տեղեկութիւնները կը հաստատեն, որ Պօէրներուն կորուստը չատ ծանր պարագայ մ'է, որովհետեւ իր պահեստազօրք, որք արդէն չատ բան մը չէին, մեծապէս պակսեցան հետեւակներէ եւ հեծեալներէ, եւ այս պատճառով ալ տակաւին չյաջող է թէ Լորա Միխաէլն պիտի կրնայ լնաւ օգնութեան հասնիլ Մէֆքինկի։

«Լորա Միխաէլի վրայ նոր բան մը չենք ըսեր. բայց պէտք չէ կարծել թէ Լորան ու իր մարդիկ Մօտերը գետին ու վրերը նստած են ձեռքերնին ծալլած։ Լորա Միխաէլ առանց բան բնող մարդ չէ. բանակին մէջ մնդակ ալ մնայ, գործ եալ անդործ չի նստիր։ Նոյն իսկ հետեւակ ատաղ չմնացած է իրեն վրայ. «Զօր. Լորա Միխաէլն բան մը կ'ընէ միշտ, բան մ'ըրած է միշտ» Զօրավարը կամաց կամաց կը չարժի զգալով իր թշնամիին ոյժը։

«Գրաքննիչք երթալով կը խոստանան կռուոց վայրերէն եկած լուրերուն մասին Անգլիացի զինուորք բնաւ անդործ չեն։ Ինչ զարմանալի քաջութիւններ տեղի կ'ունենան. օր մը պիտի հասկնանք։ Մեր զինուորին պատարիւնութիւնն ու յաղողութիւնն արժանի կ'ընէ զինքը կարօտի, Ուօլդըրսի եւ Ուէլինկդընի սպաներուն պէս մարդոց յաջորդ բլալու, — սպաներ եւ զինուորներ որոց յանդգնութիւնը արշաւանքները ֆրանսական լանսակներուն մէջ անմահացած են Նեքերդի «Սպանիական պատերազմ»ին մէջ։

«Կը լսենք թէ թշնամին ամէն օր կը ռմբակոծէ վէլտմիթ, բարկանալով զօրաւոր Հուսարդի երկարատեւ ընդդիմադրութեան վրայ։ Զրոյց կայ թէ Թրանսվալեան եւ Օրանժեան Պօէրք իրարու հետ գժտելով ամէն օր կռիւ կ'ընեն. բայց չի կարծուիր որ թշնամիին ուժերը պատակաին մեր առջեւ կը լսենք թէ թշնամին չարունակ կը Ջանայ ընդվզիլը զօրացնել Սըրկնկիլլի եւ Փոքր Դուկէյա գետին կողմը մեր ձախ կողմին վրայ, ինչպէս զօրացած է Քօլէնսօ եւ Հլանգանէ լերան վրայ, գետին հարաւային կողմը, մեր աջ կողմն դէմ։ Բայց այս ամէնուն հանդէպ պէտք է համբերենք եւ սպասենք, ինչպէս զինուորք կ'սպասեն Դուկէյայի ափերուն վրայ, մինչեւ որ Սըր Բըլավրդ Պուլլերի յատակաձեւները լիովին հասուննան»

ՊԱՏՁՈՒԹՈՒՆԵՐՈՒՆ ԸՆԹԱՑՔԸ

Պաղեստինեան բնիկ ժողովրդներուն մէջ Անգլիացի զործակալներ բաւական զործ կը տանին, այնպէս որ Պօէրներն այս մասին խոհեմ պաշտպանողական դիրք մը բռնած են։ Իրողութիւններն հետեւեալ կերպով կ'ամփոփուին։ Պօէրներուն, որոնք ամէն կասկած ունէին այդ խաղերնին նկատմամբ, եւ տակաւին այս վերջիններս իրենց նախկին ընթացքին կը չեղմին եւ Անգլ. ազդեցութեան տակ կ'ինկան։

Պաղեստինեան բնիկ մը որ տակէ առաջ հարաւ-արեւելեան Հանրապետութեանց թղթատարած էր իրենց արշաւները կրկին մէջէն անցընել, հետեւեալները կը յայտնէ այդ մասին։

Անգլիացի պատուիրակին կողմէ դէպ ի Պորթլիւ-Նէք առնձնապղեին վրայ զրկուած զինուորական օրաց զունդ մը չատ նպաստաւոր արգիլներ ունեցաւ Անգլիացիներուն համար։ Ալիլալ-Նորթի Պօէր զօրաձակութեան կողմէ գրուած նամակ մը զրնեցաւ Պաղեստինացի մը վրայ որուն մէջ ցեղապետներէն կը խնդրուէր իրենց մէջ ցեղապետներէն կը խնդրուէր Պօէրները կը մարդոց թղթատարել, որպէս զի երթան Օրանժի բնակիչները Պօէրները կը ետ դառնան, բայց ցեղապետներն ու ընտիները հատ առաքեմ մնացեր են Անգլիոյ։

Վան Ռանսպուրկ անուն Պօէր զօրավար մը Տէրպուրիէ կը ծանուցանէ թէ Քաֆիրները քանակավոր մը քանդեր են։ Քաֆիրները քանակաւորին վրայ յարձակեր, սակայն ետ մղուեր էն։

Սուազի երկրէն փախչողները Լուբենցօ Մարքուէզ հասնելով, երկրին Թագուհիին մասը կը հաղորդեն։ Այս մասը, որ երկրին Պօհնու թագաւորին մահասանէն քիչ առքը կը պատահի, տարակոյս կը ձգէ մարքուէզ մէջ։ Պօհնու կղզեայրը Սուազիներու երկրին կառավարական զիկը ձեռք առած է։ Ամբողջ զինուրու բնակիչները չարժել սըուած է։

Սակայն Զուլուները Անգլիացիներուն վատահութիւնը չեն դրաւած։

—Զուլուներէն 200 հոգի որոնք իրենց ծառայութիւնը Անգլիացիներուն ասպնջականած էին, իրենց տեղերը զրկուեցան։

400 Զուլուներու խումբ մը վճռատան մը մտլերէ, որուն մէջ 120 պարկ ալիւր կային։

Նեթալցին-Նէքի մէջ Պօէրներէն վերի բնակած քաղաքէնիզ անպէ-վիրատուր ապահանին ու զօրքերը որոնք պահանջած էին Անգլիացի բժիշկներուն յանձնուած էին, իրենց պաշտօնին պլուքը պիտի անցնին։

Թրանսվալէն նոր հասած վերի մը կը ծանուցանէ թէ Պօէրները կը մերժին իրր պատերազմական վերի ճանչնալ Թրանսվալի նախկին բնակիչները։ Պօէրները կը յայտարարեն թէ այդ գաստակարգի վերի բռնուած անձերն իրր պարզ վերի պիտի նկատուին։

ՊԱՅՔ ԿՐ ՄԻՋՆՈՐԴԷ

Փոխանակ կը ծանուցանէ թէ Պապը պաշտօն ստացած է Վօն կարդինալին իր միջնորդութիւնն առաջարկել Անգլիոյ եւ իր այս մտադրութիւնն հաղորդած է Վիկէմբ կոյսիր։

Ֆիկտօս կը հաստատէ թէ միջնորդելու համար եղած փորձերը չյաջողութիւն չեն գտներ եւ չի յուսար որ այդ նպատակով Մաքինլի նախագահին ուղղուած ուղերձն իր չբջահայեաց ընթացքէն չկրնայ տալ Միացեալ Նահանգոց նախագահը։

—Մագէն կը ծանուցանէ թէ Անգլիա յաջողած է երկու մարտից դնել Պասլուսարի զործարանէն։ Բայց Բրէօղոյի զործարանը բացարձակապէս մնայեր է Անգլիոյ առաջարկը։

ԲՐՈՒԻԻ ԹՂԹԱՆՕԹԱՐԱՆԸ

Լայըցիկի լրագիր մը կը ծանուցանէ թէ Բրուի թղթանօթարանը ռումբերու յանձնարարութիւն մը ընդունած է անգլ. կառավարութենան կողմէ։ Մինչդեռ Ֆրանսայի իրաւագիտութեան բրօֆէսէօր Տոքթ. Ֆրիսպէրկ այս առթիւ վիտել կուտայ թէ գերման կառավարութիւնն իրաւունք եւ նոյն իսկ պարտականութիւն ունի չանձնարարուած ռումբերը չյանձնել Անգլիոյ, եթէ թրանսվալեան կառավարութիւնը խնդրէ որ չյանձնուին։

ԱԻՍՏՐԻԱ ԵՒ ԴԱՐԱՏԱՂ.—Սէր Լէրան Նիքոլա իշխանը պիտի այցելէ Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր։ Ասոր եւ աւստրօ-մահառ մամալը զանազան մեկնութիւններ կուտայ այս լուրին, որովհետեւ վերջին ժամանակներս պատերազմ մը կար Չէզինիէի եւ Վիէննայի արքունեաց մէջ։ Նիքոլա իշխան Սէր Լէրան մէջ հետզհետէ տիրող անտեսական տագնապին, ինչպէս նաեւ աւստրիական պանքանոտներուն դրամական խոստումներուն հետեւանօք, աչքերը դարձուց Վիէննայի կողմը, Բուդապուրի կողմն ի զուր գործնդել ևաք Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր, որ կ'ըսուի թէ արդէն խոչոր գումարներ առած է Նիքոլա իշխանէն, որոնք կ'երեւի Սէր Լէրան անտեսական գժուարութիւնները թեթեւցնելու, մանաւանդ որ Ռամպերգ Թագաւոր մասնաւորապէս Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր հոգածութիւնն տրաւորեց իր խնամիին (Նիքոլա իշխանին) երկրին տնտեսական զործառութեանց մէջ։

ՕՁԱԿԱԴՈՐՄՈՒՀԻՆ ԵՒ ԿԱՆԱՑՔ.—Բարիզի Ֆէմինիստներն իրենց կողմէ լսած պրկեցին զՏիկին Տէօն, Ֆրօնտի իրմբարդիներէն, որ վիքտորիա Թագուհիին պիտի մատուցանէ Ֆրանսայի 1,200 կիներէ առօրագրուած ոսկեզարդ մը, որով իր զուարճ ապահով լաւիլ Մասէի դէմ պատասանուած մանապարտութեան պատմիչ Թիթիւսացումը կը խնդրուի։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՖԻՆԼԱՆՏԱ.—Մինչեւ ցարդ Ֆինլանտական ձերակոյտին ձեռքն էր Ֆինլանտական երկաթուղիներուն վարչութիւնը, որոյ պաշտօնեայք եւ զործաւորք կ'ընդարէին իր կողմէ։ Ֆինլանտայի գինուորական կառավարիչը կ'առաջարկէ հիմա այդ իրաւասութիւնն յանձնել Ռուս նախարարութեան, որ կ'ուզէ ուղղակի կապել Ռուս եւ Ֆինլանտան գիծերը, զոյց չկրնար գլուխ գնել եւ նահանգին ոուսացումը փութացնել նպատակով։

ՓԻԼԻՊՊԻՆԵՐ.— Ամերիկայի ծովային զործոց նախարարն հետեւեալ ընդուներ է թէ ամերիկան զրօշը պարզուելէ է Սպանիոյ կղզիին վրայ, Սուլու կղզիներուն եւ Պօրնէօ կղզիին մինչեւ։ Այս կղզին ըստ պատմից հնս կնքուած հաշտութեան գաշնագրին ոտնձգելի դարձ ո եւ է պատճառ չկայ։ Բայց Ս. Տոմինկոյի ֆրանսական հիւպատոսը տեղեկացուց որ իր հայրենակիցներուն վնասները պիտի մատուցին, Հնուէի մաքսային հասոյթներէն ամանք մ'ուսա եւ գանձել Սատ վճռայ չփոխութիւններ ծագեցան Ֆրանս. կառավարութիւնն Ամերիկան նաւատորմին հրամատարին հետզհետէ անմիջապէս Ս. Տոմինկի երթայ։

ՏԷՐՈՒԼԼԻՅ ԵՒ ՊԻՒԻՆ. — (Բաղխեան ընդհակառակ)։ — Տէրուլլա եւ Պուֆիլ մինչեւ պելճիական սահմանագլուխը զատ զատ ճամբորդեցին։ Տէրուլլա չէր զադրիր բոզոքելէ այն մարդոց կուսակցութեան դէմ, որոնք իր զատապարտութեան պատճառ եղած էին։ Պուֆիլ ատենոյ ձայն հանելու, խելօքիկի իր տեղը կը նստէր, անոնի որ զայն չյաղաղացնները վայրկեան մը կատածեցան թէ մեկնած ատենին՝ քանդիկին վրայ մոցած չըլլան զայն։

Պատանէկ (պելճիական սահմանագլուխը) ակսեալ մինչեւ Դուանէ, Բօլ Տէրուլլա, որ ամ'ր մենակ իր անձնական թժկին հետ մնացած էր, հրաւիրեց Պուֆիլն որ իր կառքը նստի։

Երկու զատապարտեալները մինչեւ Դուանէ միասին ճամբորդեցին։ Հոն, իրարու ձեռք թոթուելէ ետք, իրարմէ յաջորդութեան, եւ Պուֆիլ սկսաւ իր ճամբան չարունակել դէպի Պրիւսէլ, մինչ Տէրուլլա՝ գերմանական սահմանագլխին վրայ կը գտնուէր։

Պուֆիլ, որուն կ'ընկերանար սպասաւոր մը միայն, ժամը մէկի մէջտեղն Պրիւսէլ հասաւ։ Ամէն զգուշութիւն ձեռք առած էր չճանչցուելու համար։ Հիմա, ան պահուս, Պուֆիլ, Թիանար պանդոկին երկրորդ յարկին մէջ հաստատուած է, բայց դիտաւորութիւնն է անդին տալին գնալ։ Մօտ օրէն թերեւս Վուտ Նորան կրթայ, ուր կը գտնուին Օրլէանի գուքսն ու զաքսորեալներ։

Գալով Տէրուլլայի, ան ալ չդիտեիցաք նոտաւ՝ Միայն երթալու համար Միլանի մէջ հանգիստ տանելի ևաք, ձենովա պիտի մեկնի եւ անկէց՝ Սպանիա։ Այնուհետեւ Պարչելոնա պիտի երթայ, յետոյ Ամերիկէ։ Տէրուլլայի անձնական բարեկիցները, Պելճիական սահմանագլխէն հետեւելը կը հետագրէ Տրաքօ օրաթերթին.— «Սահմանագլխէն անցած առենին Տէրուլլա հոգեկան անբարացութիւնի տաղնապ մը ունեցաւ։ Երեքթիւս Թրանսայի մէջ եւ Տէրուլլա՝ աքսոր։ Ան ինչ որ բերին Հրեաններն, որոնք ան պահուս մեր ճշմարիտ տէրերը զարձեր են»

Տէրուլլա չնորհակալական հետագիր քաշած է Մօրիս Պատէլի, Թրանսուա Դուբէի եւ ուրիշներու։ Անցած տեղը «Ժողովրդական Բանասիրաբանութեան» հեղինակը «Էնթէրմիտէ» կ'ըլլայ զանազան խմբագիրներու եւ լրատուներու կողմէ։ Տէրուլլա բացատրեր է ատոնց թէ ինչու համար Սէն-Սէպաստիէնին նուիրած է։

«Ինչո՞ւ այս ընտրութիւնն ըրի, ըսեր է Բարթ. Սանին դատապարտեալը. ինչո՞ւ համար կ'երթամ երկիր մը՝ որուն լեզուն չեմ գիտեր։ Չեմ խօսիր տասը վայրկեան որ անպատճառ չափազանց քաղցր ու մեղմ կլիմա մը կը պահանջէ. բայց ոտքներես։ Սէն Սէպաստիէնն ամէնէն մօտ տեղն է այն մարդոց որ գի'ս ընտրելին դլուխ հանելու համար այն գործը զոր տրտհեցի եւ զոր երթալ երեսի վրայ պիտի չէգհան Ցեաց, որովհետեւ Սպանիա այն երկիրն է որ Տրէյֆիւսի գործը պատճառ չէ բռնած զմիզ արհամարհելու համար Պելճիոյ. ինչպէս նաեւ Իտալիոյ մէջ չատ բարեկամներ ունեմ, սակայն ատոնք ամէնէն ալ Տրէյֆիւսի գործին խառնուած են, իրր թէ այդ գործն ա'ւ է վերաբերութիւն ունենար իրենց եւ գի'մ'ք ևս չա'ս պիտի տանէիմ երբ գարձեալ այդ վիճասնութիւններուն կրնամ իյլ լսել։ Կը նախընտրեմ հո'ն երթալ, ուր իրաւ. մենակ պիտի ևնամ, բայց չպիտի լսեմ մէկն որ իմ երկրիս նկատմամբ դէշ խօսի։

—Բարիզեան կարեւոր խմբի մը զլխաւկիցը հետեւեալը կը զրէ.—«Պր. Տէրուլլա գեռ արձակ որոշ զրոյցներ չունի Սէն-Սէպաստիէնի չբջակայքը տան մը պիտի վարձէ, պիտի աշխատի կարելի եղածին չափ չատ իր առողջութիւնը վերահաստատել եւ ճշմարիտ սիրահարի մը պէս պիտի հետեւի Ֆրանսայի զործերուն։

—Ցուցանակներէն չնորհիւ, բաւ. Պր. Տէրուլլա, քանի մը ամիս խաղաղութիւն պիտի տիրէ Ֆրանսայի մէջ։ Եւ ամբողջ իմ բարեկամներէս ինդրեցի որ անոր չյաղորդեն նպատակներս պիտի մնայ անծանօթ որ այսօր չունիմ»

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.—Պուլկար կառավարութիւնը, իմացողութեան համար որոշեց Պուլկար ընդհ. հիւպատոսութիւնները չընչնչ այն տանէն քաղաքներուն մէջ, ուր Պուլկարիա վիճասպիտական զործակալ մը ունի։

ՏՓԳԻՄԻ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ

Ռուսիոյ Ջարը 125,000 ֆր. տուաւ Ախալքալաքի երկրաշարժին զոհերուն։ Տրիպիսէ նկած վերջին լուրերը կը ծանուցանեն թէ 669 տուներ կործանած եւ 900 հոգի վիրաւորներուն տակ մնացած են։ Երկու վայր զորք կ'այիտաին փրկարները մաքրել, զոհերուն դիակներն հանելու համար։

Կը խնդրենք մեր զաւառացի հասամեայ բաժանորդներէն, որ բարեհաճին իրենց հասմեայ բաժինդիկը զրկել մեզ անյապաղ։

ՏՈՒՆ Ե ՏԱՂ ԱԻԱՐԵԱՆ

Տեղափոխած է իր բնակարանը Բերա, Իսմայիլ փաղոց թիւ 5։ Հիւանդ կ'ընդունի Բչ. Դշ. Ուրբ. օրերը կէս օրէ վերջ եւ Կիր. օրերը մինչեւ կէս օր։ 13—15

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ս. Պատրիարքն երէկ չգնաց ի կայս. Պալատ, այլ այսօր պիտի երթայ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸՆ.—Սահմանիայ Ազգաժողովնեմը վերջին օրերս գովելի գործունէութիւն մը ցոյց կուտայիր անդամներուն վրայ երկու տղի ուսուցած են, Օնիկի էֆ. Անտոնեան եւ Անտօն էֆ. Արսլանեան, որոնք ոչի ի բուն կ'աշխատին Ազգաժողովնեմին բարգաւաճման համար։

Երէկ Ազգաժողովնեմը 6000 օքա ածուխ բաշխեց երկոք թաղերու աղքատներուն։ Այս առթիւ Մ.թ.այէլ էֆ. Ծակոբեան 1000 ղրշ. նուիրեց։

Սահմանիայ ազգաժողովնեմը, եթէ ոչ Բերայի ազգաժողովնեմին ուսլի, գոնէ անոր չափ կը տանի իր թաղին աղքատներուն։ Փոխանի է ասիկա։ Այս ուսուցչուներու առթիւ, Սահմանիայի բարեկեցիկ ազգայինք պարտին յիշել իրենց աղքատ եղբայրները, եւ իրենց լուսան չզլանալ աղքատասիրութեան Ջերմեռանդին մէջ, ինչ բան ուսլի մեծ կարեւորութիւն ունի կարօտելոց համար, եթէ ոչ ածուխը պիտի փոխադրէնք որ ամէն թաղ հետեւէր Սահմանիայ օրինակին, ածուխ բաշխելով իր աղքատներուն։ Ամէն տեղ անպակաս են աղքատներ։ Կան այնպիսի խեղճեր որք օրս մը ածուխ իսկ չունին իրենց կարճատ անդամները տաքցնելու։ Աղքատասիրներն այժմ առուել քան երբեք պարտականութիւն ունին աղքատ ընտանեաց օժանդակելու։ Ահա Սահմանիայ ազգաժողովնեմն իր պարտքը կը կատարէ, օրինակ ընծայելով ուրիշ ազգատասիրներու։

—Ինչպէս ծանուցած էինք, Պատրիարքարանի մէջ դումարուեցաւ երէկ Նպաստից Ընտանեաժողովին Ս. Պատրիարք Հօր։

Ջանազան տեղերէ եկած բաղմաթիւ նամակներ կարդացուեցան, որոց ամէնքն ալ թշուառութիւններ ու կարօտութիւններ կը նկարագրէին եւ անմիջական օգնութիւն կը հայցէին։ Այս ընթերցուածներէ վերջ, Ս. Պատրիարք Հայրն ուղիղ տեղեկանալ թէ մայրաքաղաքիս զանազան թաղերէն ցարդ որքան նպաստ եկած էր։ Քննութենէն հասկցուեցաւ թէ դումարը 37,800 ղրշ.ի կը հասնէր։ Նպաստները կը չարունակէն դալ։ Սր. Պատրիարք Հայրն ասոնց ուսլարը բանալու գործը յանձնած է Պատրիարքարանի պաշտօնէութենէն կարող ու ձեռնհաս անձնուրաց մը։

Ցանձնաժողովը ապա որոշեց իր արտադրութեան ատկ գանուած գրասէն անմիջապէս մէկ մէկ դումար գրկել ամէնէն կարօտ վիճակներու Ընդհ. կարօտելոց համար որոշուած գրկուելիք նպաստներն են.

200 օսմ. ոսկի՝ վան
50 » » Երզնկա
50 » » Դերճան

Իսկ ժամանակաւոր կարօտեալներու համար.

35 օսմ. ոսկի՝ Պիթլիս
25 » » Տիարպէքիր
15 » » Մարաշ

—Ինչպէս արդէն ծանուցած էինք Տ. Բարխա գիւղաց Աբգիսիս. Ծ.ն. գիշեր կայս. Պալատ երթալով Թիֆարի սեղանին մասնակցեցաւ։ Սեղանին վրայ կը գտնուին թնդանօթաձուի վերատեսուչ Զէկի բաշա, նախկին Դատական նախարար Բիլմա բաշա եւ Ա. սենեկապետ Համի Ալի պէյ։

—Տրապիզոնի էլեկի գիւղէն 9 ոսկի ղրկուած է Նպաստից Ընտանեաժողովին։

—Թօփ-գափուի թազական խորհուրդը Ս. Ծննդեան առաջ տօներն առթիւ, մէկ մէկ ձեռք ղգեստ կը բաշխէ թաղին ազգատիկ տղոց։ Այդպէս ազգ մը պիտի ըլլար, եթէ ամէն թաղ այս ընթացքին հետեւէր։ Անգլիներն խոստացած էինք արդէն թէ Կէսիկ-բաշայի Թազ. Խորհուրդն ղգեստներ չունի կուտայ՝ կարօտ տղոց համար։ Ասկէ յետոյ սովորութիւն մէկ դոր մէկ թազ. խորհուրդ պիտի կ'ուզենայ։

—Ս. Պատրիարքն տանտերն առթիւ չնորհակալական նամակ մը ուղղեց Ս. Հայրապետին, յիշեալ։

—Պատրիարքարանը կարդաց եւ բոլոր չրջակայ թաղերու վարժարաններուն վճռակացույցը ընդունած է տեղւոյն առաջնորդական տեղապահ Տ. Ղազէն Ծ. վարդապետ։

—Պէշիքթաշ ալ Գատղիւղի եւ Բեհրայի օրինակին կը հետեւի Պէշիքթաշի Թազ. Խորհուրդը կը փորձէ եկեղեցին մէջ չզէն պատերու չրջապատութիւնը վերցնել։

—Քարտիւ բաշա Տատեան, որուն տակաւ ըլլալը գրեցինք, կատարելապէս ապաքինած է։

ՄՆՈՒՆԴԻ ԱՌԹԻՒ

Յառաջիկայ Նոր Տարւոյ եւ Ս. Ծննդեան տօնի առթիւ տեղւոյ ունեցողութիւնը այցելութեանց պարտականութենէ ղերծ մնալու համար, ի նպաստ Հիւանդանոցիս մէկ մէկ կամ աւելի մէճիտ նուիրել բարեհաճող ազդայնոց ցուցակն է։

Տարբ. Մ. եւ Ա. Ունճեան եղբարք 100 ղրչ., Յովակիմ Մինասեան 60 ղրչ., 40ական ղրչ. նուիրած են Տարբ. Սեդրաք Մուրատեան, Տիգրան Թոդամեան, ոմն, ոմն, ոմն, Գրիգոր Իվրիկեան, Դաւնիկ Ս. Կիւլպենկեան, Գ. եւ Կ. Ճէվահիրճեան, Մանուէլ Ալբմճեան։

20ական ղրչ. նուիրած են Տարբ. Ս. Պօղոսեան, Կարապետ Փափազեան, Յարութիւն Նէճէբճեան, Սեդրաք Մարտիրոսեան, Սեդրաք Յ. Մուրատեան, Մաքսուտ Նարլըեան, Գրիգոր Բըրըճեան, Կարապետ Պաճանեան, Յարութիւն Սէվեան, Կարապետ Ճամճեան, Յ. Ն. Մ. Մէլէմեան, Յ. Զոլաքեան, Լեւոն Յ. Կիւլէսերեան, Տոքթ. Ս. Յ. Յակոբեան, Աստուածատուր Գ. Հարնոյ, Բարսեղ Յ. Խաթանպօլցեան, Լեւոն Յ. Սասթեան, Արտաչէս Ֆնտըղեան, Մխիթար Յ. Դընաճեան, Սարգիս Յ. Դընաճեան, Լեւոն Տ. Ղազնչկիւլեան, Լեւոն Բանիկեան, Կարապետ Մնտիկեան, Գ. Էլիկիւզէլեան, Բիւզանդ Խաթիճեան, Յովսէփ Թոզատեան, Բարթիկ Մհտիկեան, Պ. Կիւլէսէրեան, Բարսեղ Կիւլպենկեան, Մխիթար Սէթեան, Համբարձում Թորոսեան, Մանուկ Արզըեան, Հակիկ Յօրտանանճեան, Կարապետ Յօրտանանճեան, Բարսեղ Ղ. Մանուկեան, Տիրան Կիւմիւշկերոան, Պալեաեան եղբարք, Սարգիս Ըչրլեան, Աբրահամ Մ. Մանուկեան, Արտաչէս Մ. Մանուկեան, Մաղաքիա եւ Մխիթանճեան, Գարրիել Ս. Իսրայէլեան, Մադուտ Ս. Թոզաճլեան Տիրան Նաղարեան։

* * *

Հոգաբարձութիւնս չնահակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝ պէս պէս վճռատաան տէր՝ Կոստանդ էֆ. Գալչինեան Տարեգլխոյ առթիւ Հաստատութեանս ծառայից որբերուն բաժնուելու համար 100 կոռ ընդալիք նուիրած է։

(ԿՆԻՒ)

Վաղը հրապարակ կ'երթէ «Հանրագիտակ»ի Գ. Մասը, խիստ չահեկան պարունակութեամբ Ա. եւ Բ. Մասերը կը ծախուին Ջրաշատ Պօղոս ապտ Օղունեանի խանութը (նախկին Սուքի Պօղոս), ինչպէս նաեւ բոլոր լրագրավաճառներուն քով, գին 40 փարա։

«Մասիս» կիսամսեայ հանդէսը՝ չորս թիւերուն վերածուած՝ կը վերսկսի հրատարակել 1900 Յունուար 1ին, գրական իւրատիպ պարունակութեամբ եւ պատկերազարդ. Մասիսեան գեղեցիկ տպագրութեամբ Ազգագրութեան կեդրոն է Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան, թիւ 13 գրասենեակը ուր կը գտնուի «Մասիս»ի Խմբագիր-Տնօրէնը՝ Տիգրան Արփիարեան։ Բաժանորդագրութեան պայմանները եւ ուրիշ մանրամասնութիւններ ծանուցուած են թերթին մէջ։

Շարաթաթերթի «Մասիս»ի Ս. Թիւը հրապարակ եկաւ այսօր (վաղը՝ չորեքի՝ կազանդ ըլլալուն) հեռաւեալ բովանդակութեամբ։

Հանդրուան մը (Տիգրան Արփիարեան)։—Իմ նախանձս (Սիպիլ)։—Հինն ու նորը, 1852 տարին եւ հիմա (Կ. Ս. Իւթիւճեան)։—Երջանիկ մահը. Նորաշէն (Գ. Զօհրապ)։—Աբրահամ հոգին (Մէրսկաւա)։—Խաչին լուսնկան. Բանաստեղծութիւն (Մկրտիչ Ա.Ճէմճեան)։—Ապրած ըլլալ. Ամանորի խոհեր (Սկեպտիկ)։—Միխիթար Հերացի բժիշկը (Տոքթ. Պ. Քոլոլեան)։—«Մասիս»ի Ծուչատորը (Տ. Ա.)։

«Մասիս»ի պատրաստութեան թիւը կը պարունակէ Տ. Եղիշէ եպիսկ. Դուրեանի պատկերը։

Շարաթաթերթի «Մասիս» ձեռքէ կը ծախուի հատը քառասուն փարայի։

ՏՐ. Ն. Յ. ԹԻՒԼԵԱՆ

ԲԺԻՇԿ—ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

Եւրոպային նոր վերադարձած՝ բնակութիւնը հաստատած է Մաքրիվուղ, Սաղըզ-Աղաճ, Արդարեան գեղարանին դիմացը։ Հիւանդ կ'ընդունի կէս օրէ վերչ։ Դշ. կէս օրէ վերչ ձրի կը գարմանէ աչքին ներքին եւ արտաքին հիւանդութիւնը, մանաւանդ ալդոյ կը կատարէ աչքի վիրաբուժական գործողութիւնս կը գարմանէ աչքի հիւանդութիւններ նոր մեթոտներով։

Բղ. եւ Ուրբ. կէս օրէ վերչ կը գըտնուի Սամարիա, Ցախկիճ քեանարանիճ քով։ 5—15

ՄԵՐ ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆԸ

Մօտերս կ'սկսինք օր ըստ մէջ հրատարակել Եւրոպական կեանքէ քաղուած չափաղանց հետաքրքրաշարժ վէպ մը,

ԱՆԻՓԵԱԼԸ

որուն մէջ կը պատկերանան կեանքի խիստ սրտառուչ առումներ, հոգեկան քաշմեաարսուռ տառապանքներ, անսիրտ, վատ ու չարագործ մօր մը տիպարը, եւ իր կնոջմէն խաբուած ու միշտ զայն սիրող ամուսնի մը պատկերը։

Անիփեալն հնդկական է Ֆրանսայի ամէնէն ժողովրդական վիպասաններէն

ՄԱՔՈՒՄ ՎԻԼՄԷՐ

որուն գործերը մեծ յաջողութիւն գտած են Բարիզի մէջ։

ՍԵՒ ԱԴԱՄԱՆԴԻ աւարտելուն, պիտի սկսինք ամէն օր հրատարակել մեր այս նոր թերթերը։ Վէպիս թարգմանիչն է «Մաղիկ»ի խմբագիրներէն՝ Պրն. Երուանդ Թօլայեան, որ կը թարգմանէ նաեւ ՍԵՒ ԱԴԱՄԱՆԴԸ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԱՆՈՒԱՆՈՒՄ.—Պիթլիսի կինճ գաւառակին կառավարիչ անուանուեցաւ Մշոյ կառավարիչ Հասան Թէհմի էֆ., որուն յաջորդեց Սղերդի կառավարիչ Բեհաիմ էֆ.։ Սղերդի կառավարիչ անուանուեցաւ Կինճի կառավարիչ Լութֆի բէյ։

—Բասիէճոնիի կոմը. Քաղ. Նախագահ Ատենի նախագահ անուանուեցաւ Սվազի նոյն դատարանին նախագահ Իզզէթ էֆ.։

Սվազի Նախադատ Ատենին նախագահ անուանուեցաւ՝ Գոնեայի Նախադատ Ատենի Նախորդ նախագահ Բրիֆաթ էֆ։

Տէյէ-Սղազի նախադատ պատժական Ատենի նախագահ անուանուեցաւ Սարուխանի նոյն դատարանի նախորդ նախագահ Նէճիպ էֆ.։

—Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդականաց Սինեկլին օգնական անուանուեցաւ Աբտմ Ասիլ էֆ։

ՅՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքարանի օրըն Եըլտըզի Կայս. Պալատն երթալով, տեսակցեցաւ Ա. քարտուղար Թահսին պէյի հետ։

ԵՄԼՅՆԻ ՆԱՀԱՆԳԸ.— Կայս. կառավարութիւնը Եմլյնի նահանգին զանազան կղզիները մաքսատուներ հաստատելու պիտի ձեռնարկէ իւմտայ Միւս կղզիէ, պատերազմական նախարարութիւնն ալ հեռագրով զօրաց զումարտակներ կազմած եւ հեռագրական գործիքներ պատրաստած է, զորս ընդհոպ Եմլյն պիտի ղրկէ։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ վարչութիւնն ստուգած է թէ քանի մը չոգենաւային ընկերութեանց չոգենաւերը, երբ Իզմիրի մօտ հասնին, վաճառատիր մտուկները ծովը կը նետուին, զորս մասնաւորապէս վարձուած նաւավարներ ապա ծովէն կը հանեն եւ զաղտագողի ցամաք տանելով, ամայի վայր մը կը հանեն։ Այս խարդախ մաքսանենգութեան առաջքն առնելու համար, Կայս. կառավարութիւնն որոշած է խիստ հսկողութիւն մը ի գործ դնել Իզմիրի չրջակայքը։

ՆՈՐ ԴԻՒՂ ՄԸ.—Դուչ-Ատայի եւ Սէօքէի միջեւ, ծովուն ևղերքն եւ Սամսոի դիմացը, նոր փիւղ մը պիտի չինուի իսկամ զաղթականներուն համար։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԴԻՐՔ.— Սապահ կանխահաս օրէն կը կարծէ որ, եթէ օտար ակրեթիանց եւ Թուրքիոյ միջեւ առեւտրական նոր դաշնագիրները կընքուին, Օսմ. Դանձը տարեկան 750,000 ոսկւոյ հասոյթէ աւելութիւն մը պիտի ունենայ։

ԺԱՆՏԱԽՏ.— Պոմպայի մէջ, Դեկտ 11 էն մինչեւ 18, ժանտախտի 299 դէպք եւ 225 մահ պատահած են։ Դեկտ. 18 էն 26 պատահած են 441 դէպք եւ 302 մահ։

ՀԵԼԼԷՆ զեսպան՝ իշխան Մաւրոքօրտատո նախընթաց օր տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ցունաց արեղերական Պատրիարքին հետ։

ՀՈԼԱՆԴԱԿԱՆ նորընտիր զեսպանը յառաջիկայ չորեքս մայրաքաղաքս կ'ըսպասուի։

ԼՈՒԲԻԱՑԻՆ գինն իյնալու վրայ է Եւրոպիոյ մէջ։

ՕՏՆՍԱՑԻ նաւահանգիստը, վերջին լուրերու նայելով, երկկոքնէ ի վեր սառկոտ մնալով կը ցուցնէ։

ԱԹԷՆԻ Օսմ. դեսպան Րիֆաթ պէյ նախընթաց օր անսակցութիւն մը ունեցեր է Ցունաստանի արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ՃՍ.ԲՈՆԻ Միքաուլին կողմէ մայրաքաղաքս եկող այն Ճարոնցիք, որք ճաբոնական զանազան հաղուագիւտ թռչուններ բերած էին Վեհ. Սուլթանին, նախընթաց օր Ճարան վերադարձան։

ԱՑՏՐՆԻ երկրաչարժին զոհերուն համար կատարուած հանդանակութեան գումարը դարձ 3,695,165 ղրչ.ի հասած է։

ՉԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ.—Պոլոյ ոստիկանութենէն երկու նաւավարներ ձերբակալուեց, որոց վրայ կասկած կայ թէ Ռակեզ-Ջիւրի Թուղաճըլարի նզերքը գտնուած դիակին ոճրագործներն են։ Այս ոճիր վրէժխնդրութեան կը վերագրուի, որովհետեւ ոսկանչոյն վրայէն գանուած էր իր դրամագլուխը։

ՔԱՐԻԻՂԻՆ ԳԻՆԸ հետզհետէ կը բարձրանայ մայրաքաղաքիս մէջ։ Ոմանք միամտօրէն կը կարծեն թէ գինները այս բարձրացում փոխադրութեան տակաւնոյն տուղ ըլլալէն յառաջ կուգայ։ Արդեօք ամրան տակաւինն ալ նոյն չէր, եւ ինչպէս կ'ըլլայ որ ամառը 22ղրչ. ծախուած սընտուկը հիմակ մինչեւ 35ղրչի կը ծախուի։ Ուրիշ լսնդոր է թէ Ռուս կառավարութիւնն որոշեր է նոր գնդէ մ'ընկել արդի տակաւնոյն վրայ, բայց արդի բարձրացումը արուեստական է, եւ չահադէտներու գործ, ի վնաս աղքատին։

—Բարիւղին գինը քանի կը բարձրանայ, կարծես ձախորդութենէն ալ գլխէն պակաս չէ։ Երէկ ծանուցինք թէ հեզլէն առագաստանաւ մը, որ 26,000 մնտուկ քարիւղ կը տանէր Սելանիկ, ընկղմած էր Վոսփորի նեղուցին բերանը։

— Իտալական եւակայմ առագաստանաւ մը, որ Պաթումէ կուգար մեծաքանակ քարիւղ բերելով, նոյնպէս վոսփորի նեղուցին բերանը խրեր եւ մինչեւ իրիկուն կուր կուր եղեր է ալիքներէն։ Նաւապետն ու իր ինն նաւաղներն ազատուեր են։ Նաւազ մը միայն խղդուեր է։ Բարիւղի մնտուկները ծովուն վրայ կը թափային, եւ քանի մը մնտուկներ ալ մինչեւ Թարապիոյ ծովեզերքն իսկոր են։ Նաւավարներն ու ձկնորսի նաւերն առջի օրը մինչեւ իրիկուն քարիւղի մնտուկ որսացին համով թիւնիկին տէր Նաւասարդեան վարչութիւնը հաւաքել տուաւ այդ բոլոր ծախածուկ մնտուկները։

ՄԱՔՍԱՏԱՆՑ ԴՆՆԱՏԻՉՔ.— Իրաւամբ կը գանգատի թէ մաքսատանց գնահատիչներն իրենց պաշտօնին պահանջած ձեռնհասութիւնը չունին, եւ թէ փոխ չեն տանիր Եւրոպայէ բերուած նորանոր ապրանքներուն գինները սովրելու։ Այս պատճառաւ տէրութեան գանձը կը վնասուի, թէեւ վաճառականք կ'օգտուին։ Իրաւամբ մտածուելով իր խօսքը Իզմիրի մաքսատան վրայ, գանգատը ցաւ կը յայտնէ որ տէրութեան օրինաւոր հասոյթները կը վճռանան տեղւոյն սակիար ու անհոգ գնահատիչներուն երեսէն։

ԿԱՂԱՆԴԻ ոճիրն առթիւ, Ռուսական գեսպանատան մատրան մէջ, վաղն առաւօտ, գոնարանական պաղթքներ պիտի կատարուին, եւ կրօնական արարողութենէն վերջ, Ռուս գեսպան Մ. Զինովիեվ, գեսպանատան մեծ դահլճին մէջ, պիտի ընդունի ներկայից չնորհաւորութիւնները։

ԶԵՂՄՈՒՄ.—Թուրքերէն լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Եուսուֆ Հիւսնի պէյ, որ Կրթական նախարարութեան հաչուոյն համար հրատարակ հանուած սիկառի թուղթերուն վաճառումն ստանձնած էր, զանազան զեղծումներ գործած եւ կարեւոր գումարներ խորած է։ Ձեռնհաս պաշտօնատունը քննութիւն լսացած է։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանը նկատելով որ Բիւթինայի օրթոտոքս Յոյն ժողովուրդն ընդհանրապէս Սերպերէն կը խօսի, որոշեց Սերպերէնի հմտութեան կեդրոն մը Մետրոպոլիտ կարդել այդ թեմին համար։

ՀԱՆՐԱՅՈՒԽԻՆ գինն ալ երթալով կը ոդէ։ Մայրաքաղաքիս մէջ լուր տարածուած ըլլալով որ անգլեմբրանսավալեան պատերազմին պատճառաւ, Անգլիական կառավարութիւնն արդիւր է, կամ արդիւլու վրայ է հանքածուխին արտածութիւնը, չահադէտներն առիթէն օգտուա քաղելով գիները բարձրացուցեր են։ Միւս կողմէ կ'լսուի թէ Անգլիոյ հանքաւէրերը իրենց նախապէս կնքած պայմանագրերը լուծեր են։

ԱՑՏՐՆԻ նահանգէն գրուած լուրերու նայելով, օգերը մեղմ կ'երթան հոն, որով կը նպաստաւորուի գարիի ցանքին, որ առատ հունձք կը խոստանայ այժմէն։

ՊԵՐՈՒԹ-ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.—Անցեալ Մայիս 6ին, Պերլինի մէջ, Օսմ. կայս. Պանքայի խմբակին եւ Տէօյչ-Պանքի խմբակին միջեւ գոյացած համաձայնութեան մը համաձայն, Տէօյչ Պանքը 200 միլիոն ֆրօվ մը պիտի մանսակցի Պերլին-Դամասկոս երկաթուղւոյ պարտատիրութեան 1900 Յունուարի կարտոնները ստանալու համար հարկ եղած գումարը հայթայթելու համար։ Այդ երկու պանքներուն միջեւ համաձայնութիւն գոյացած Ասիական Թուրքիոյ մէջ կեցող գիծերն երկարելու եւ նոր գիծեր չինելու համար։

ԿՐՕՆԱՓՈՒՈՒԹԻՒՆ.— Պերկամացի կրկնակրէդիտ, վիսա եւ Ջիւմպէլ առնուն, Իտալական կրօնքն ընդուներ են։

ՓԱՆՍՏԱԿԱՆ ԱՌԻԹԻՒ ՄԸ.— Գաւաշպայէ կը ծանուցուի թէ գազանազուսպի մը առիւծը գառապետին դուռը բաց գըտնելով, կամաց մը դուրս ելեր եւ պտոյտ մը կատարեր է քաղաքին չրջակաները, առանց սարսափի մատնելով ժողովուրդը։ Տէրական իշխանութիւնք գազանը գտնելով իր վանդակը վերադարձուցեր են։

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 11 Ցունվ.

Ֆրանսական Ռանթ		100
Օսմ. Ռէժի	»	285 —
Օսմ. Ֆոնս. ակրի Դ.	Ֆր.	22 90
Րումէլի երկաթուղի	Ֆր.	127 25
Իտալական		93 67
Օսմ. Պանքա		562 -
Սպանիական		67 17
Թրանսվալ		51

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՔԻՔԻՍՈՒՆ, 10 Ցունվ.— Հարաւ-Ափրիկէի անգլ. զօրաց ընդհ. հրամանատար Զօր. Լորտ Ռոպերց եւ ընդհ. սպայակոյտին պետ Լորտ Ֆիշներ երէկ ողջմտոյ հոս հասան։

ԼՈՆՏՈՆ.—Մօլթկեյէ Ցնվ. 8 թուով կը հաղորդեն թէ երէկ գիշեր Սպերքըրդուսմ հետազօտութեան համար ղրկուած Ջոկատ մը երեւան հանեց թէ Պօէրական անագին ուժեր կը դրաւեն Սթօրմպէրկը։

—Պատերազմական պաշտօնատունը պատերազմին թատերաբեմէն ո եւ է լուր չի հրատարակեր։ Հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Զօր. Թրէնչ Ցունվ. 8ի Բշ. օրը յարձակում մը փորձեր է Պուէսպէրկի վրայ, բայց ձախողութիւն կրեր էր։

—Գ. Ռոպէրց Ուիլհելմ Ուէսթմինսթէր Կազէթի կը գրէ. «Պօէրներէն գերի ընտուած մեր զօրքերը յայտարարեր են թէ վիճանձն, աղնիւ եւ ասպետական բարեկամներու ձեռքն իյնած են, ոչ թէ թշնամիներու։ Այսպէս Պօէրները կ'ապացուցանեն թէ արժանի են ազատ ըլլալու։ Եթէ մենք ալ պարկեշտ եւ ուղղամիտ ընթացք մը բռնենք անոնց նկատմամբ, այդ ժողովուրդ իր թշնամութիւնը պիտի փոխէ սիրոյ եւ բարեկամութեան, թշնամութիւն մը որ վարնոյ գիւանագէտներուն կերած ապուրն է, որոյ միակ զործն է հաղարաւոր Անգլիացիներու սիրտը արիւնոտել, ինչպէս կ'ըսէ Զօր. Ժուպէռ»։

—Ափրիկէի Անգլ. բանակէն գիւտաւոր մը նամակ ղրկելով կը պատմէ թէ Զօր. կէդէքր բէվոլվէրի հարուածով մը սպաններ է ուղեցոյց մը որ գինքը խաբած էր Սզօրմպէրկի ճամբուն վրայ։

ԲԱՐԻԶ.—Թրանսվալի պաշտօնական լրագիրը, Վօլքսդէմ, Գալէնսոյի մէջ Պօէրներուն տարած յաղթանակը կը վերագրէ Ֆրանսացի Գնդ. Վիլպուա Մարէօյին։

ՊԵՐԼԻՆ.—Գերմանական վերջին թղթատար չոգենաւին գրաւումը Անգլիացւոց կողմէ՝ սաստիկ վշտացուց Վիլհելմ կայսրը։

ԿՈՄՍ ՏԸ ՊԻՒԼՈՒԻ ԵՐԿՈՒ ՃԱԴԵՐԸ

ՇԴԵՆԻՆ.—Տէօյչլանտ չոգենաւին ի ծոլիզման առթիւ, որ կատարուեցաւ Վիլհելմ կայսեր ներկայութեանը, Արտաքին գործոց նախարար Պիւլով կոմսը բանախօսութիւն մը արտասանեց, որոյ մէջ ի վեր հանեց Գերմանիոյ կատարած մեծ յառաջդիմութիւնները։ Յայտարարեց թէ Գերմանիա այլեւս ցամաքային ազգ մը չէ, այլ միեզերապէս առեւտրական ազգութիւն մը։ Ուրիշին պարտէ ծովուս վրայ եւս զօրաւոր ըլլալ, որպէս զի կարենայ առնն տէր պաշտպանել խաղաղութիւնն ու իր պատիւը։

Ճաշու միջոցին, արտաքին գործոց նախարարը նոր բանախօսութիւն մ'արտասանելով, յայտարարեց թէ իր պարտականութիւնն էր արտաքին աչխարհավարութիւնը վարել Պիզմարք իշխանին հաստատած կերպով, խոհեմութեամբ եւ զգուշութեամբ, ապահովելով անոր տեւականութիւնը, --յատկութիւններ՝ որք ինչպէս նախորդ խաղաղութեան, նոյնպէս ալ աչխարհի խաղաղութեան խարիսխը կը կազմեն։ Մ. Պիւլով յոյս յայտնեց նաեւ թէ Ռայխստակը պիտի քաւէարկէ Գերմանիոյ կայսրութեան նաւատին ուժերուն յատկացումը։

—Վիրկիլմ կայսրը Բիլ ուղեւորեցաւ։

ԳԵՐԼԻՆ.—Բրունիոյ 1900-1901 տարեշրջանի եւրոպացոյն այսօր Երեւ. փողովին հատուցուեցաւ։ Հաւոյմներուն ու ծախքերը կը հաւասարակշռէ 2,472,266,033 մարքով։ Հաւոյմներուն ծախքերուն մէջ 145,981,335 մարքի առաւելութիւն մը կայ, բազդատմամբ ընթացիկ տարւոյ եւրոպացոյնին։

ԱԹԷՆ.—Պատերազմական նախարար գնդ. Տուսմանեակոս հրաժարական տուաւ։

ՄԱՏՐԻՏ.—Ինամակալ Թագուհին Ռակեզման պատասխանչանը տուաւ Գերմանիոյ գահաժառանգ իշխանին։

ԼՈՆՏՈՆ.—Կայսրութիւնն երթալով կը ծանրանայ Հնդկաստանի մէջ, գէչ հունձքերուն պատճառաւ։ Նպաստընկալ ընկերներուն թիւն այս պահուս 2,800,000 հոգւոյ կը հասնի։

ԲԱՐԻԶ. — Նիւ-Եորքէ հասած լուրերը կը ծանուցանեն թէ ցորենին գինը տակաւ կ'իյնայ։ (Այգերնիս լոյս, Նիւ-Եորքի մէջ ցորենին եւ ալիւրին գինն ծրքան իյնայ, հոս ալ աժան հաց ուտելու հաւանականութիւնը նոյնքան կ'աւելնայ)։

ՄԱՆՉԻՍԹՐ.—Գանձարանի Ս. Լորտ (եւմտական նախարար) Մր. Պալֆուր բանախօսութիւն մը արտասանեց։ Բաւ թէ չի կրնար յաւակնութիւն ունենալ պնդելու թէ Անգլ. բանակն անթերի է, բայց պատերազման նախարարութիւնը բացառիկ դործ մը ունեցած է իր առջեւ։ Անգլիա առաջին անգամ ըլլալով կը պատերազմի թշնամւոյ մը դէմ, որ առանց բացառութեան լաւ զինուած եւ ձիաւոր է։ Հարաւ-Ափրիկէ ղրկուած Անգլիական հնձեալ զօրքերն այնքան բազմաթիւ չեն, բայց լաւ սպառազինուած են։ Ուստի այս մասին չենք կրնար մեղադրել պատերազմական նախարարութիւնը։ (Հնադրական գործակալութիւնը չերազեաւորեր այս հեռագրին ճիշտ ընդօրինակութիւնն, որ իր ձեռքն հասած է մասամբ յօդուածած)։

ԼՈՆՏՈՆ.—Մր. Պալֆուր նոր բանախօսութիւն մը արտասանեց, որոյ մէջ ուժգնապէս կը քննադատէ Պատերազմական պաշտօնատունը, այլ սակայն կը խոստովանի թէ պէտք է ի հաչիւ առնել արդի պատերազմին բացառիկ պայմանները։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 11 Ցունվ. — Զրոյց կայ թէ պատերազմական պաշտօնատունն որոշեր է զօր. Լորտ Միլներին տեղ՝ զօր. Մաքդոնալտի յանձնել Էշանտիի օգնութեան գացող զօրաքանակին հրամատարութիւնը։

—Տէյլի Մէյլ կը ծանուցանէ թէ Ս. Տոմինկոյի կառավարութիւնը վճարեր է Ֆրանսայի պահանջած հատուցումը։

ԲԱՐԻԶ.—Լէոն Պուրժուա երէկ բանախօսութիւն մը արտասանեց, որոյ մէջ կը չնորհաւորէ եւ իր հաւանութիւնը կուտայ Վալտէք-Ռուսոյի գաղիքին։

ՍԵՂԱՆԱԻՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՑ

Բ Ա Ց Ո Ւ Մ 30 Դեկ.

Օսմ. Ֆոնս. ակրի Դ.	Ֆ. կ.	24 28½
Րումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	124 25

Փ Ա Կ Ո Ւ Մ

Օսմ. Ֆոնս. ակրի Դ.	Օ. Ո.	24 28½
Ամէնէն բարձր գին	»	24 48
Ամէնէն վար գին	»	24 25
Րումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	124 37
Ամէնէն բարձր գին	»	125 —
Ամէնէն վար գին	»	123 50
Թրամուէյ Պարատաճուղի	Օ. Ո.	7 7
» Ժուխանա		2 25
» Բաժնեթուղթ	Ֆր.	605
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	Օ. Ո.	4 25

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրչ.	87 25
Անգլիական ակի	»	110 20
Բոլ. Էմբէրիալ	»	90
Ռիւմիզ	»	51 10
Մէճիտիէ արծաթ	»	108 07
Մէճիտիէ	»	94 20
Ռուբլի Թղթադրամ		8 59
Լիտրան 3 ամիս		109 30
Բարիզ » »		23 5
Ֆիորին մանտա		10 94

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ
ՀԱՐԱՒ-ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

ՕՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ

(Սփռանօթ Ցնվ. 6)

«Թէեւ Բարեյաւետ գաղութին հիւսիսային կողմէն չատ հեռաւորներ հասած են, Մօլդէնոյի եւ Բօլէսպէրիի մօտերը մարդ մտնելո կանխուրեան մասին քանի մը նոր պարագաներ միայն կը պատմեն, եւ իրականութիւնը մը չեն տար պատերազմին այդ թատերաբեմին վրայ մինչ կատարուած նկատմամբ։ Պօէր հրամատարը չյաջողելով Մօլդէնոյի եւ Պուչման Հէօքի պաշտպանները ետ քշել, քաշուեցաւ իր ամրոցը Մգօրմպէրկի մօտ, ուրկէց արդէն դուրս եկած էր։ Կ'ըսուի թէ մեր վիրաւորք կորուստ ունեցած չեն, թշնամին ալ քանի մը մարդիկ միայն կորսնցուցած էր։ Կրեւոյն ժամանակ վրայ հասաւ Զօր. Կէդէքը մաս մը վիրաւորներով, բայց պէտք չէլլալով մնալ հոն, իր Սգէրքդորփի բանակատեղը վերադարձաւ, եւ բան բայսատրութեան պատերազմական նախապատրաստութիւնները, կացութիւնը կը մնայ անփոփոխ։

«Ի Բօլէսպէրկ կռիւները չարունակուցան ամբողջ Եչ. օր առանց վճռական արդիւնքի։ Աւստօսեան ժամ 5ին թշնամին մէկ Լոկաթը փոյթնց յանկարծ յարձակիլ Զօր. Ֆրէնչի ձախ կողմն վրայ, քաշալերին արեւմտեան կողմէն, եւ պահ չարեց Վիլհատզօրաց քանի մը պահակներ, որք ատկէն ճամբայ բացին թշնամիին զօրուն մէջէն։ Ցետոյ տեղ տեղ ամրացած ունէին այդ խոխրիկներուն նիստամարտ, եւ ոտաչիս այս վիրքինները իրենց նախկին ընթացքին կը շարժին եւ Անգլ. ազդեցութեան տակ կ'ենթանան։

Պատմիչ գեղատեսիլ մը որ ասկէ առաջ հարաւ-արեւելեան Հանրապետութեանց թղթատարած էր իրենց ալքաները երկրին մէջէն անցընելէ, հիմա արեւելքներ կը յարեցնուի այդ մասին։

Անգլիացի պատերազմական կողմէ դէպ ի Պարքլի-Ուեսթ աւանդամագլխին վրայ գրկատած գիշերապահ զօրաց գունդ մը չատ նպատակաւոր արդիւնքներ ունեցաւ։ Անգլիացիտաւոր արդիւնքներ ունեցաւ։ Անգլիացիներուն համար Ալիվալ-Նորթի Պօէր զօրաներուն կողմէ գրաւած նռամակ մը գըտնուեցաւ։ Պատերազմական մը վրայ գրուած մէջ գեղապետներէն կը խնդրուէր իրենց մարդոյ թոյլատրել, որպէս զի երթան Օրանժ գնդաժի գնդերը հնձեն, բայց ցեղապետներն ու ընկերները հաւատարիմ մնացեր են Անգլիոյ։

Վան Հաճապարկ անուն Պօէր զօրավար մը Տէրպարեբիէ կը ծանուցանէ թէ Քափրները բանակավայր մը քանդեր են։ Քափրները բանակատեղին վրայ յարձակեր, սակայն հա մզուեր է։

Սուպպլ երկրէն փախչողները Լատինյօ Մարքուէզ հանձնելով, երկրին Թագուհիին մասը կը հաղորդուին Այս մասը, որ երկրին Պօհնուէ Թագաւորին մանալանին քիչ նաքը կը պատանի, տարեկան կը ձգէ մարքերու մէջ։ Պօհնուէյի եղբայրը Սուպպլներու երկրին կառավարական զիկը ձեռք առած է։ Ամբողջ վիզերու լնակիչները չարդիլ արգած է։

Սակայն Զուլուները Անգլիացիներուն վատահութիւնը չեն պրաւած։

—Զուլուներէն 200 հոգի արդէն իրենց ծառայութիւնը Անգլիացիներուն առաջարկած էին, իրենց ուզերը զրկուեցան։

400 Զուլուներու խումբ մը վաճառատուն մը մտեր է, որուն մէջ 120 պարկ ալիւր կային։

Ներքոյն-Նէյթի մէջ Պօէրներէն գերի բռնուած քառասնից անպէս-վիրաւոր զաւակներն ու զօրքերը գրկէն պահանջել միայն Անգլիացի բժիշկներուն յանձնուած էին, իրենց պաշտօնին գլուխը պիտի անցնին։

Թրանսվալէն նոր հասած գերի մը կը ծանուցանէ թէ Պօէրները կը մերժեն իրենց պատերազմական գերի ճանչնալ Թրանսվալի նախկին բնակիչները։ Պօէրները կը յայտարարեն թէ այդ գաւակարգի գերի բռնուած անձերն իրենց պարզ գերի պիտի նկատուին։

ՊԱՊԸ ԿԸ ՄԻՋՆՈՐԴԻ

Ժամանակ կը ծանուցանէ թէ Պապը պատճառ տուած է Վծն կարդինալին իր միջնորդութիւնն առաջարկել Անգլիոյ եւ իր այս մտադրութիւնն հաղորդած է Վիլհէլմ կայսեր։

Միկասա կը հաւատայ թէ միջնորդելու համար եղած փորձերը յաջողութիւն չեն գտներ եւ չի յուսար որ այդ նպատակով Մաքինլի նախագահին ուղղուած ուղերձն իր չրշահադրաց ընթացքէն չկրնայ տալ Մրացեալ Նահանգաց նախագահը։

—Մագէն կը ծանուցանէ թէ Անգլիա յաջողած է երկու մարտկոց դնել Պաալոբարի զորամարանէն։ Բայց Բրէօզոյի գործարանը բացարձակապէս մնայ է Անգլիոյ առաջարկը։

ԲՐՈՒԻԻԻ ԹՂԹԱՆՕԹԱՐԱՆԸ

Լայդսիիի լրագիր մը կը ծանուցանէ թէ Բրուլի Թղթանօթարանը առաքրոս յանձնարարութիւն մը ընդունած է անգլ. կառավարութենան կողմէ։ Միջազգային իրաւագիտութեան բրօֆէսօր Տօքթ. Ֆրիտպէրկ այս առիթիւ կ'ըսէ թէ գերման կառավարութիւնն իրաւունք եւ նոյն իսկ պատասխանատուութիւն ունի յանձնարարուած առաքրը չյանձնել Անգլիոյ, եթէ Թրանսվալեան կառավարութիւնը խնդրէ որ չյանձնուին։

ԱԻՍՏՐԻԱ ԵՒ ԴԱՐԱՏԱՂ.—Սէր Լէրան Նիքդլա իշխանը պիտի այցելէ Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր Վիեննա եւ աւստրեւմաճառ մամալը պահպան մեկնութիւններ կատարէ այս լուրին, որովհետեւ վերջին ժամանակներս պատերազմ մը կար Չէզինեկի եւ Վիչեգրադ գաւառներուն մէջ։ Նիքդլա իշխան Սէր Լէրան մէջ հետզհետէ սիրող անուսնական ատիպային, ինչպէս նաեւ աւստրիական պանքանոտեան դրամական խոստումներուն հետեւանօք, աչքերը դարձուց Վիեննայի կողմը, Բնգերապետրկի կողմն ի զոր գործելնէ եւ ազ Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր, որ կ'ըսուի թէ արդէն խոշոր գումարներ առած է Նիքդլա իշխանէն, պատրաստ կ'երեւի Սէր Լէրան անուսնական դժուարութիւնները թեթեւցնելու, մանաւանդ որ Ուսկերգոյ մեծապետ մասնաւորապէս Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր հոգածութենէն հրաժարեց իր խնամիին (Նիքդլա իշխանին) երկրին անգանաւորական գործառութեանց մէջտղին։

ՈՃԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԿԱՆԱՑԸ.—Բարիզի Ֆէմինիստներն իրենց կողմէ Լոնտոն զրկեցին զՏիկին Տէօն, Ֆրանսի խմբագիրներէն, որ Վիքտորիա Թագուհիին պատ մասնակցիլ Ֆրանսայի 1,200 կինոերէ առաքագրուած ոսկերագիր մը, որով իր զուարճը ազատնոյ Լաբիզ Մասէի գէմ արտասանուած մահապարտութեան պատժին միեմեսացումը կը խնդրուի։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՖԻՆԼԱՆՏԱ.—Մինչեւ ցարդ Ֆինլանտական ներկայացին ձեռքն էր Ֆինլանտական երկաթուղիներուն վարչութիւնը, որ պատասխանատու եւ գործադարձ կ'ընտրուէին իր կողմէ։ Ֆինլանտացի զինուորական կառավարիչը կ'առաջարկէ հիմա այդ իրաւասութիւնն յանձնել Ռուս նախարարութեան, որ կ'ուզէ ուղղակի կապել Ռուս եւ Ֆինլանտան գիծերը, զոյց չկրնար գլուխ հանել, եթէ ռուսերը չդիմադրեն։

ՓԻԼԻՊՊԻՆԵՐ.— Ամերիկայի ծովային գործոց նախարարն հետեւեալ ընդհանուր է թէ ամերիկեան զրօշը պարզուեր է Սիպանդու կղզիին վրայ, Սուլու կղզիներուն եւ Պօրնէօ կղզիին մէջ։ Ան կղզին ըստ պանիոյ հետ կնքուած հաշտութեան պայմանագրին ամերիկեան գործ է, եւ կ'ըսուի թէ Մեծն Բրիտանիոյ կը վերաբերի, (Հիմա Անգլիա այդպիսի խնդիրներով զբաղելու ժամանակ չունի, Կեցցէ՛ն Ամերիկացիք որ բարեկամ . . . ին Անգլիոյ»

Ս. ՏՈՄԻՆԻԿԻ վիրջին խռովութիւնից հետեւանօք, Հարկիչ կառավարութիւնը խոստացեր էր զրամական հատուցում ընել փրանսայի հպատակներուն, որք մեծ վնասներ ունեցած էին Զրանց։ կառավարութիւնը այդ երկրին դժուարութիւններն ի նկատ առնելով, զարդ ա եւ պահանջած բրած չէր. թայց Ս. Տոմինիկի Ֆրանսական հիւպատոսը տեղեկացուց թէ Ֆրանսայի կառավարութիւնը կը պահանջէ Բայց Յունուարի 1ին ամբողջ իր բարեկամներէն խնդրելի որ անոր յաջողութեան նպաստեն Պէտք է Բարիզի

ՏՐ. Ղ. Յ. ՓԻՎԼԱՎԻ

ԲԱՐԵԿԱՄ—ՍՈՒՐԲ ԽԱՉ

Երբեմն պետք է ասել, որ ամեն ինչ ավարտվեց, ամեն ինչ ավարտվեց և մահացածին պետք է թաղել, որպեսզի նորը ծնվի։ Հին տունը պետք է քանդել, որպեսզի նորը կառուցվի։ Հին կյանքը պետք է ավարտել, որպեսզի նորը սկսվի։ Ես ուզում եմ ասել, որ ամեն ինչ ունի իր ժամանակը։ Ժամանակ է լացելու և ժամանակ է ծիծաղելու։ Ժամանակ է սգալու և ժամանակ է պարելու։ Ժամանակ է քարեր նետելու և ժամանակ է քարեր հավաքելու։ Ժամանակ է գրկախառնվելու և ժամանակ է հրաժեշտ տալու։ Ժամանակ է կորցնելու և ժամանակ է գտնելու։ Ժամանակ է պահելու և ժամանակ է նետելու։ Ժամանակ է պատռելու և ժամանակ է կարելու։ Ժամանակ է լռելու և ժամանակ է խոսելու։ Ժամանակ է սիրելու և ժամանակ է ատելու։ Ժամանակ է պատերազմելու և ժամանակ է հաշտվելու։

Շատերն են կարծում, որ «Մասիս» շաբաթաթերթը (հրատարակվել է 1852 թվականից մինչև 1914 թվականը, Կ. Պոլսում, Զմյուռնիայում և Թիֆլիսում։ — Խմբ.) ավարտեց իր գոյությունը 1914 թվականին, երբ Առաջին համաշխարհային պատերազմի բռնկումից հետո Թուրքիայի իշխանությունները փակեցին հայկական բոլոր թերթերը։ Բայց դա ճիշտ չէ։ «Մասիս»-ը դադարեց գոյություն ունենալ ավելի վաղ, 1909 թվականին, երբ Ադանայի կոտորածների ժամանակ տպարանը ոչնչացվեց, և թերթը այլևս չկարողացավ վերսկսել իր գործունեությունը։ Ես ինքս ծնվել եմ 1909 թվականի հոկտեմբերին, և ինձ համար «Մասիս»-ը միշտ եղել է անցյալի մի մասը, որը ես երբեք չեմ տեսել։ Ես միշտ ուզում էի իմանալ, թե ինչ էր այդ թերթը, ինչպիսի՞ էր նրա խմբագրությունը, ինչպիսի՞ էին նրա աշխատակիցները, ինչպիսի՞ էին նրա ընթերցողները։ Ես միշտ ուզում էի իմանալ, թե ինչ էր նշանակում լինել «Մասիս»-ի խմբագիր, աշխատել «Մասիս»-ում կամ կարդալ «Մասիս»։ Ես միշտ ուզում էի իմանալ, թե ինչ էր նշանակում ապրել այն աշխարհում, որտեղ կար «Մասիս» թերթը։

Ես ծնվել եմ Կ. Պոլսում, և իմ մանկության տարիներին ես հաճախ եմ լսել «Մասիս» թերթի մասին։ Ես հիշում եմ, թե ինչպես էր հայրս ամեն առավոտ կարդում «Մասիս»-ը, և ես հիշում եմ, թե ինչպես էր նա ամեն առավոտ ինձ պատմում «Մասիս»-ի մասին։ Ես հիշում եմ, թե ինչպես էր նա ամեն առավոտ ինձ պատմում «Մասիս»-ի խմբագրության մասին, «Մասիս»-ի աշխատակիցների մասին, «Մասիս»-ի ընթերցողների մասին։ Ես հիշում եմ, թե ինչպես էր նա ամեն առավոտ ինձ պատմում «Մասիս»-ի պատմության մասին, «Մասիս»-ի ծագման մասին, «Մասիս»-ի զարգացման մասին, «Մասիս»-ի անկման մասին։ Ես հիշում եմ, թե ինչպես էր նա ամեն առավոտ ինձ պատմում «Մասիս»-ի մասին այն ամենը, ինչ գիտեր։

Ես միշտ ուզում էի իմանալ, թե ինչ էր «Մասիս»-ը, ինչպիսի՞ էր նրա խմբագրությունը, ինչպիսի՞ էին նրա աշխատակիցները, ինչպիսի՞ էին նրա ընթերցողները։ Ես միշտ ուզում էի իմանալ, թե ինչ էր նշանակում լինել «Մասիս»-ի խմբագիր, աշխատել «Մասիս»-ում կամ կարդալ «Մասիս»։ Ես միշտ ուզում էի իմանալ, թե ինչ էր նշանակում ապրել այն աշխարհում, որտեղ կար «Մասիս» թերթը։

Ես ծնվել եմ Կ. Պոլսում, և իմ մանկության տարիներին ես հաճախ եմ լսել «Մասիս» թերթի մասին։ Ես հիշում եմ, թե ինչպես էր հայրս ամեն առավոտ կարդում «Մասիս»-ը, և ես հիշում եմ, թե ինչպես էր նա ամեն առավոտ ինձ պատմում «Մասիս»-ի մասին։ Ես հիշում եմ, թե ինչպես էր նա ամեն առավոտ ինձ պատմում «Մասիս»-ի խմբագրության մասին, «Մասիս»-ի աշխատակիցների մասին, «Մասիս»-ի ընթերցողների մասին։ Ես հիշում եմ, թե ինչպես էր նա ամեն առավոտ ինձ պատմում «Մասիս»-ի պատմության մասին, «Մասիս»-ի ծագման մասին, «Մասիս»-ի զարգացման մասին, «Մասիս»-ի անկման մասին։ Ես հիշում եմ, թե ինչպես էր նա ամեն առավոտ ինձ պատմում «Մասիս»-ի մասին այն ամենը, ինչ գիտեր։

Ես միշտ ուզում էի իմանալ, թե ինչ էր «Մասիս»-ը, ինչպիսի՞ էր նրա խմբագրությունը, ինչպիսի՞ էին նրա աշխատակիցները, ինչպիսի՞ էին նրա ընթերցողները։ Ես միշտ ուզում էի իմանալ, թե ինչ էր նշանակում լինել «Մասիս»-ի խմբագիր, աշխատել «Մասիս»-ում կամ կարդալ «Մասիս»։ Ես միշտ ուզում էի իմանալ, թե ինչ էր նշանակում ապրել այն աշխարհում, որտեղ կար «Մասիս» թերթը։

(Շարունակելի)

Հմ. Ե. Ոհբ. Կա օր մին ինչ ձեզ ես պատմեցի Ասլան Ասլանյանի, ծանոթիս մասին։ Ես ձեզ ասացի, որ նա ունի մի մեծ հետաքրքրություն հնագիտության նկատմամբ։ Նա ամեն տարի մեկնում է Հայաստան՝ պեղումներ կատարելու։ Նա ունի մի մեծ հավաքածու հնագիտական իրերի, որոնք նա գտել է իր պեղումների ժամանակ։ Նա ունի մի մեծ գրադարան հնագիտության վերաբերյալ գրքերի։ Նա ունի մի մեծ թանգարան իր տանը, որտեղ նա ցուցադրում է իր հավաքածուները։ Նա ունի մի մեծ լաբորատորիա, որտեղ նա ուսումնասիրում է իր գտածները։ Նա ունի մի մեծ արխիվ, որտեղ նա պահում է իր նոթերը։ Նա ունի մի մեծ գրասենյակ, որտեղ նա աշխատում է իր հոդվածների վրա։ Նա ունի մի մեծ տուն, որտեղ նա ապրում է իր ընտանիքի հետ։ Նա ունի մի մեծ այգի, որտեղ նա զբոսնում է իր շների հետ։ Նա ունի մի մեծ ավտոմեքենա, որով նա գնում է իր պեղումների վայրերը։ Նա ունի մի մեծ դրամապանակ, որտեղ նա պահում է իր փողերը։ Նա ունի մի մեծ բանկային հաշիվ, որտեղ նա ունի շատ փող։ Նա ունի մի մեծ կալվածք, որտեղ նա ունի շատ հողեր։ Նա ունի մի մեծ ընկերություն, որտեղ նա ունի շատ բաժնետոմսեր։ Նա ունի մի մեծ բանկ, որտեղ նա ունի շատ հաճախորդներ։ Նա ունի մի մեծ հիվանդանոց, որտեղ նա ունի շատ հիվանդներ։ Նա ունի մի մեծ դպրոց, որտեղ նա ունի շատ աշակերտներ։ Նա ունի մի մեծ համալսարան, որտեղ նա ունի շատ ուսանողներ։ Նա ունի մի մեծ գրադարան, որտեղ նա ունի շատ գրքեր։ Նա ունի մի մեծ թանգարան, որտեղ նա ունի շատ իրեր։ Նա ունի մի մեծ պատկերասրահ, որտեղ նա ունի շատ նկարներ։ Նա ունի մի մեծ թատրոն, որտեղ նա ունի շատ դերասաններ։ Նա ունի մի մեծ կինոթատրոն, որտեղ նա ունի շատ ֆիլմեր։ Նա ունի մի մեծ ռեստորան, որտեղ նա ունի շատ հյուրեր։ Նա ունի մի մեծ հյուրանոց, որտեղ նա ունի շատ սենյակներ։ Նա ունի մի մեծ օդանավակայան, որտեղ նա ունի շատ ինքնաթիռներ։ Նա ունի մի մեծ նավահանգիստ, որտեղ նա ունի շատ նավեր։ Նա ունի մի մեծ երկաթուղի, որտեղ նա ունի շատ գնացքներ։ Նա ունի մի մեծ ավտոբուսային կայան, որտեղ նա ունի շատ ավտոբուսներ։ Նա ունի մի մեծ տաքսի ծառայություն, որտեղ նա ունի շատ տաքսիներ։ Նա ունի մի մեծ ավտոտնակ, որտեղ նա ունի շատ մեքենաներ։ Նա ունի մի մեծ ավտոսրահ, որտեղ նա ունի շատ ավտոմեքենա

ԼԷ ԲՐՕՎԷՆՍ ՐԷՒԻՆԻ

LES PROVINCES RÉUNIES

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՊՐԻՒՔՍԻԼ

Դրամագլուխ ֆրանք 2,500,000 *Դրամատուն ընկերութեան, Գրան-Լիօնէ*

Ընկերութիւնը կատարեալ ապահովագրէ տներ, բնակութիւններ եւ վաճառքներ խիստ չափաւոր գիներով

Փնտիլ Տնօրէնութեան
Ա. ԿՔՐՔԵԶԵԱՆ

Դատաստաց համար պատուաւոր երդիքապահի գործակալներ կը փնտռուին

Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ
ԱՐՇԱԿ ՈՍԿԱՆԵԱՆ

Ղալաթիա, Մէրքեսանի փողոց, Ձախտ խան

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐՔ

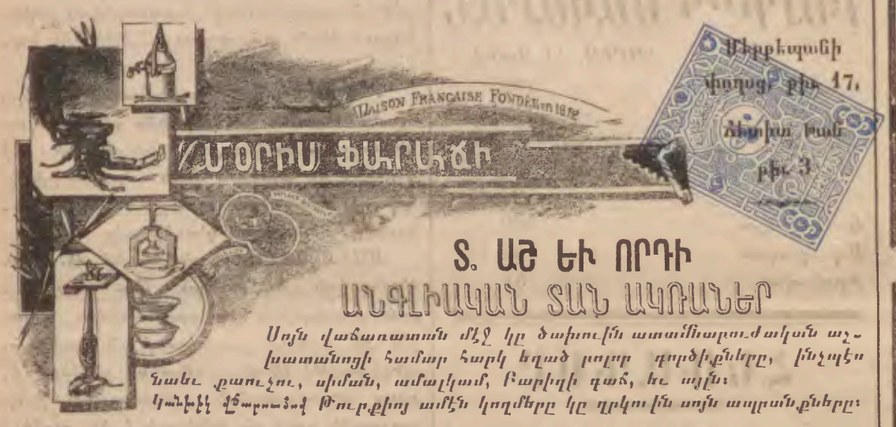

Տ. ԱՇ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՏԱՆ ԱԿՈՒԱՆԵՐ

Սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուին ատամնաբուժական աչխատանոցի համար հարկ եղած բոլոր գործիքները, ինչպէս նաեւ քառչու, սիման, ամալկամ, Բարիզի գաճ, եւ այլն։
Կանխիկ վճարումով Թուրքիոյ ամէն կողմերը կը ղրկուին սոյն ապրանքները։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ՅԱՄԱՆԱԿԱՑՈՑՑ ՍԿԻՒՏԱՐԻ ՇՈՒՆԵԱՒԵՐՈՒ ԵՐԹԵՒԿՈՒԹԵԱՆ

Սկիւտարեն Կամուրջ		Կամուրջեն Սկիւտար		Սկիւտարեն Պէշկրջ.		Պէշիկթաշեն Սկիւտ.
ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ. վ.
—	—	—	—	—	—	— —
—	—	—	—	—	—	— —
—	—	—	—	—	—	— —
—	—	—	—	—	—	— —
2	—	2	50	1	50	— —
2	45	3	25 Սկիւտ. Գգկ.	2	35	2 —
—	—	3	50	—	—	2 45
3	30	4	30 Սկիւտ. Գգկ.	3	50	4 —
4	—	5	30	5	—	5 10
4	40	6	15 Պէշիկթաշ	5	45	— —
5	20	6	50 »	6	30	6 27
5	45 Պէշիկթաշ	7	40 »	7	15	7 —
6	30 »	8	25	8	20	7 50
7	15 »	9	—	8	50	8 35
8	—	9	40	10	— Գապր. Պէշկ.	9 —
8	45 Պէշիկթաշ	10	10 Սկիւտ. Գգկ.	10	40 » »	10 15
9	30	10	40 »	11	40	10 55
10	10 Պէշկ. Գապր.	11	—	12	5	11 50
10	30 Գուզկունճուք	11	25 »			12 15
10	55 »	11	45			
11	15	12	5			
12	—	—	—			

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՈՒ ՎԻՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամեն օր եւ ամեն գիշեր միջեւ լոյս բաց է

Կը տպէ ամէն լեզուով եւ ամէն տեսակ տառերով տետրակներ, հաշուեցոյցներ, նամակագրական պայազարտ, մոհաղազ, հալանեկան հրատարակիչ եւ այլն, չափազ ու մանրագ տպագրութեամբ։

ԳԻՆԵՐԸ ՇԱՏ ՁԱՓՈՒԼՈՐ ԵՆ — ԳԻՄԱՑՆԷՔ ԵՒ ԳՈՀ ՊԱՏՃԻ ՄՆԱՑԻ

ERNEST GLAVANY

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ԷՈՒՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄ. ՊԱՆԲՍՑԻ ԿԱՐԳԸ, ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ արժեքաթղթեր, եւ այս արժեքաթղթերու գնումը կը կատարուի իրենց դիներն համեմատութեամբ ամսական 20 դրչ.էն մինչեւ 100 դրչ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առիթ առած քաջուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու եւ չահուած պարգեւները դանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կը տայ։

Մարթէ նշանակել արժեթղթիկէն գնողները երբ առաջին վճարումն ընեն, արժեթուղթերու գումարը կը կատարուի իրենց դիներն համեմատութեամբ ամսական 20 դրչ.էն մինչեւ 100 դրչ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առիթ առած քաջուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու եւ չահուած պարգեւները դանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կը տայ։

Սաորեւ նշանակեալ արժեթղթիկէն գնողները երբ առաջին վճարումն ընեն, արժեթուղթերու գումարը կը կատարուի իրենց դիներն համեմատութեամբ ամսական 20 դրչ.էն մինչեւ 100 դրչ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առիթ առած քաջուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու եւ չահուած պարգեւները դանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կը տայ։

Սաորեւ նշանակեալ արժեթղթիկէն գնողները երբ առաջին վճարումն ընեն, արժեթուղթերու գումարը կը կատարուի իրենց դիներն համեմատութեամբ ամսական 20 դրչ.էն մինչեւ 100 դրչ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առիթ առած քաջուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու եւ չահուած պարգեւները դանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կը տայ։

Սաորեւ նշանակեալ արժեթղթիկէն գնողները երբ առաջին վճարումն ընեն, արժեթուղթերու գումարը կը կատարուի իրենց դիներն համեմատութեամբ ամսական 20 դրչ.էն մինչեւ 100 դրչ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առիթ առած քաջուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու եւ չահուած պարգեւները դանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կը տայ։

Սաորեւ նշանակեալ արժեթղթիկէն գնողները երբ առաջին վճարումն ընեն, արժեթուղթերու գումարը կը կատարուի իրենց դիներն համեմատութեամբ ամսական 20 դրչ.էն մինչեւ 100 դրչ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առիթ առած քաջուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու եւ չահուած պարգեւները դանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կը տայ։

Սաորեւ նշանակեալ արժեթղթիկէն գնողները երբ առաջին վճարումն ընեն, արժեթուղթերու գումարը կը կատարուի իրենց դիներն համեմատութեամբ ամսական 20 դրչ.էն մինչեւ 100 դրչ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առիթ առած քաջուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու եւ չահուած պարգեւները դանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կը տայ։

Սաորեւ նշանակեալ արժեթղթիկէն գնողները երբ առաջին վճարումն ընեն, արժեթուղթերու գումարը կը կատարուի իրենց դիներն համեմատութեամբ ամսական 20 դրչ.էն մինչեւ 100 դրչ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առիթ առած քաջուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու եւ չահուած պարգեւները դանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կը տայ։

Սաորեւ նշանակեալ արժեթղթիկէն գնողները երբ առաջին վճարումն ընեն, արժեթուղթերու գումարը կը կատարուի իրենց դիներն համեմատութեամբ ամսական 20 դրչ.էն մինչեւ 100 դրչ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առիթ առած քաջուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու եւ չահուած պարգեւները դանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կը տայ։

Սաորեւ նշանակեալ արժեթղթիկէն գնողները երբ առաջին վճարումն ընեն, արժեթուղթերու գումարը կը կատարուի իրենց դիներն համեմատութեամբ ամսական 20 դրչ.էն մինչեւ 100 դրչ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առիթ առած քաջուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու եւ չահուած պարգեւները դանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կը տայ։

Սաորեւ նշանակեալ արժեթղթիկէն գնողները երբ առաջին վճարումն ընեն, արժեթուղթերու գումարը կը կատարուի իրենց դիներն համեմատութեամբ ամսական 20 դրչ.էն մինչեւ 100 դրչ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առիթ առած քաջուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու եւ չահուած պարգեւները դանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կը տայ։

ՆԱԽՈՒ ՊԱՐԴԵՒԱՒՈՐ ԱՐԺԵԹՈՒՂԹԵՐ	*Տարեկան վիճակահանութիւն*	*Տարեկան վիճակներց պարգեւներ գումար*	*Տալ ելած առաւելագոյն տոկոս*	*Արժէքդր. գնման համր. ամսակ.վճարելի գումար.*
Յոյն. ազգ. դրամ. արժէքդր. %4 տոկ.	3 անգամ	300,000	16 Ֆր.	100 դրչ.
Գաղիոյ կապուճաճ. » %3 »	6 »	1,060,000	15 »	100 »
Եգիպտոսի » » %3 »	12 »	1,500,000	7½ »	50 »
Բոռնեյի երկարդ. » անտոկոս	6 »	3,660,000	—	20 »

ԳԱՐԱՄՈՒՍԱԼ ՓԱՊՐԻԳԱՍԸ

ՄԱՂԱՁԱՒԱՐԸ

Պու քէրրէ փապրիգասան հէր մէվսիմ վէ ալէլ խուսուս գէյլըք պիր չօք նէնի գումաչլարըմըզ կէլմիշ տիր։ Պիր գաչ սէնէյէն սկերու իթրա օլունան խլաճաթ վէ թէտաիլերի ճէպհէ սէմէրկէսի օլարագ, պու ալէֆաքի գումաչլարըմըզդըն նէֆֆասէթի վէ մէթանէթի կէօրիւլմիյէ չայան ոլան Պինայէն ալէյհ մաղազամըզդա բաղվէթ պուլտուրասագ զէվմիէն էզէհր ճիհէթ մէվնուսն գալաճաղընը թէմին իսէրիպէ Հէր նէ գասար պու սէնէ հասնըն ֆիյաթը կէլտօրասա նիւզաէ էլլի նիսպէթինէ թէրադդը իմմիզ իսէ, ֆապրիգամըզդըն վաղմըշա խոսար վէ իչնար իմմիզ օլասուդու քիւլլիէթլի ևիւն սայէսինէ, ֆապրիգամըզդա իմսալ օլունան գումաչլարըն ֆիյաթլարը սօյա թէրադդը իմմիզ վէ էսկի ֆիյաթ իւզրէ սաթըլմադասա սօրու։

Մաղազալարըմըզդա հէր նէվ գումաչ, չուհա, չայագ վէ ագալարդըն էնէյսի մէվճուտ օլուպ, հէմ բէրաքէնէ վէ հէմճէ թօփասան սաթըլմադասա սօրու, վէ պէօյիք քիչիւճ, սիվրի վէ ասկէրի հէր նէվ էյպիսէ հարդը վէ ըսթարլասա իսթիհնի մահսուս այրուճա իէէրգիհանէյիհի տաճի վար սօրու։ Մաղազալարըմըզդ Սիմաոկոյտա Պաղչէ գարասընդասա, Նիշանթաչ Գարագոլհանէսի գարչուսնդասա Սիմաոգոլուհանի խանընդասա սօրու։ Թիյմիյաթ մաղմուճ սօրու։ Թաչրասան նիւմունէյ թահչէպէլիյիր։ Գասընդար իչէն տաճի ֆիսանդըրը, մանթոլըք վէ սայր էմէյլիք հէր նէվ գարիֆ վէ հուճուչագ վէ տայանըդը գումաչլարըմըզդ վար սօրու։ Հէր բիւճիւչէյէ այյիտ ֆօրմալը էլպիսէլէր տաճի իսէ իմմիսիրիլիր։

Պաղը էլպիսէհիլիր վէ այադտա գումաչ վէ էլպիսէ սաթընագար քէնտի չիւրիք մալարընը սէճուէլէվէ սիրմէյք իչուն, Գարամուսալ ֆապրիգասը մամուլաթլարընան օլաճագտուն իտտիա էյլէմիք-լէրինի կէօրէվլիսէ իչխարմըշդըր օլաճաղընան, օ կիսիլլէրին իղֆալաթընա ալաճագտադըզդ Պաղըլար ատա ֆապրիգամըզդ մամուլաթլարընն նէֆֆասէթինի կէօրէրէք, մէմլէքէթիմիզդէ պու կիսի նէֆիս գումաչլարդն գապիլ իմմէ օլաճագտուն իտտիա օլունմասընդա գարի վէ մամուլաճագ էվրօպա գումաչը սաթըլմագտադը իտտիայէ գատար վարաճաղտար իվտար օլունմադասա սօրու։ Ֆիյաթլարդա պու ատա ֆապրիգամըզդն թէրադդըմընա պիր ակըլ նէֆիս գումաչլարդա գապիլ իմմէ օլաճագտուն իտտիա օլունմասընդա գարի վէ մամուլաճագ էվրօպա գումաչը սաթըլմագտադը իտտիայէ գատար վարաճաղտար իվտար օլունմադասա սօրու։ Ֆիյաթլարդա պու ատա ֆապրիգամըզդն թէրադդըմընա պիր ակըլ նէֆիս գումաչլարդա գապիլ իմմէ օլաճագտուն իտտիա օլունմասընդա գարի վէ մամուլաճագ էվրօպա գումաչը սաթըլմագտադը իտտիայէ գատար վարաճաղտար իվտար օլունմադասա սօրու։ Ֆիյաթլարդա պու ատա ֆապրիգամըզդն թէրադդըմընա պիր ակըլ նէֆիս գումաչլարդա գապիլ իմմէ օլաճագտուն իտտիա օլունմասընդա գարի վէ մամուլաճագ էվրօպա գումաչը սաթըլմագտադը իտտիայէ գատար վարաճաղտար իվտար օլունմադասա սօրու։ Ֆիյաթլարդա պու ատա ֆապրիգամըզդն թէրադդըմընա պիր ակըլ նէֆիս գումաչլարդա գապիլ իմմէ օլաճագտուն իտտիա օլունմասընդա գարի վէ մամուլաճագ էվրօպա գումաչը սաթըլմագտադը իտտիայէ գատար վարաճաղտար իվտար օլունմադասա սօրու։ Ֆիյաթլարդա պու ատա ֆապրիգամըզդն թէրադդըմընա պիր ակըլ նէֆիս գումաչլարդա գապիլ իմմէ օլաճագտուն իտտիա օլունմասընդա գարի վէ մամուլաճագ էվրօպա գումաչը սաթըլմագտադը իտտիայէ գատար վարաճաղտար իվտար օլունմադասա սօրու։ Ֆիյաթլարդա պու ատա ֆապրիգամըզդն թէրադդըմընա պիր ակըլ նէֆիս գումաչլարդա գապիլ իմմէ օլաճագտուն իտտիա օլունմասընդա գարի վէ մամուլաճագ էվրօպա գումաչը սաթըլմագտադը իտտիայէ գատար վարաճաղտար իվտար օլունմադասա սօրու։ Ֆիյաթլարդա պու ատա ֆապրիգամըզդն թէրադդըմընա պիր ակըլ նէֆիս գումաչլարդա գապիլ իմմէ օլաճագտուն իտտիա օլունմասընդա գարի վէ մամուլաճագ էվրօպա գումաչը սաթըլմագտադը իտտիայէ գատար վարաճաղտար իվտար օլունմադասա սօրու։

«ԾԱՂԻԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (79)

ԹԻՔՈ ՍԱԼ

ՍԵՒ ԱԴԱՄԱՆԴԸ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

Է

Ծ Ո Խ Ղ Ա Կ Ը

Տիսիէ, Տիկ. Գաոթըրէ եւ Իզապէլ Բարիզէ մեկնած էին՝ ժամը աոտը մէկի կառախոսիով։ Առաոտան ժամը հինգն էր երբ Հավը հասան,եւ ամէնէն առաջ պանդոկ մը իջան։

Այն ատեն Տիսիէ ըսաւ երկու կընդնիներուն.

—Դուք հանգիստ եղէք. ես հիմա կ'երթամ ամէն բան կը կարգադրեմ. իմ մտքըս՝ անմիջապէս վէր մը վարձել է հոս։

—Տիսիէ, պատասխանեց Իզապէլ, ամէն յոյս քու վրադ է, եւ կ'երդնում որ ամրողջ կեանքիս մէջ քու այս անձնուիրութիւնդ պիտի չմոռնամ։

—Ուշադրէ ըրէ, զաւակս, ուէլցուց Տիկ. Գաոթըրէ, ուշադրէ ըրէ, բաւական է որ խեղճ Իզապէլիս վրէժը լուծես։

Տիսիէ՝ Իզապէլի եւ Տիկ. Գաոթըրէի հաւանութիւնները առնելէ ետք, ուղղակի Սէնթ-Ասրէս դնաց։

—Երթանք ամէն բան պատրաստենք, կ'ըսէր ինքնիրեն. պէտք է որ մեր թատերախումբը հոս վերջանայ։ Եթէ Մատսալ Սէնթ-Ասրէս է, ամէն բան կարելի է. եթէ չէ, վարպետօրէն դայն հոն բերել կռատանք։

Տիսիէ Սէնթ-Ասրէսի կոմսերը բաւական մեծական վէպ մը վարձեց, որուն պէրքը իր դրացիներուն նպաստաւոր էր։

—Կ'ուզեմ այս պէրը ընտանիքիս հետ հոս պատկէր, ըսաւ Տիսիէ տանտիրոջ։

—Լաւ, պարոն, հիմա անմիջապէս անոնց հարկները կը մաքրեն, կ'ուզէին . . . վաոարանները ալ կը վառեն։

—Լաւ, լաւ։

Ցետոյ անմիջապէս Հավը վերադարձաւ եւ Տիկ. Գաոթըրէի ու Իզապէլի պանդոկին բաւական հեռու պանդոկ մը մտաւ։ Առանց դոնապանին բան մը ըսելու՝ Տիսիէ սանդուղներէն վեր ելաւ, առաջին յարկը հասնելուն դուռ մը բացուեցաւ։

—Հաիվերութիւնս կը կորնցնէի կոր, ըսաւ կնոջ ձայն մը։

—Բարեւ ձեզ։

Եւ Տիսիէ զուարթօրէն բարեւից Դլառան ու Բալլիսթը որ պուկս պկսի կը քաղէին ժամանակ անցընելու համար։

—Մէկը սեռա՞ւ քեզ, հարցուց Դլառա։

—Չէ. հապա ձե՞զ։

—Նմանապէս։

—Բարիզի մէջ նոր բան մը կա՞յ։

—Լատինուհա սուտնս եկաւ. բայց շատով աուտը գրկեցին։ Սակէ զատ, Տիկին Լառաֆնուա եւ Սարիէն կը քնանան կոր եղեր։

Բալլիսթ գլուխը հաւանութիւն կոսաց, որովհետեւ չէր կրնար բերանը բանել, ատինչեւ լեցուն էր որ։

—Այս պէրը ֆոյթ ունինք, ըսաւ Տիսիէ։ Այս խօսքին Դլառա սարսռեցաւ։

—Հէ՛, մոլոտց Բալլիսթ, գործ ունինք այս պէրը, գ'որ, գ'որ։ Տիկին Դլառա որ Բրէսանվիլ եւ պարոն Տիսիէ որ Պուալիէռ, անշուշտ չպիտի վարանիք։

—Ասպահով եղէք, քանի որ մենք եւ գանք որ ամէնէն առաջ այս գործին ձեռնարկեցինք, ըսաւ Տիսիէ։

—Ես ամէնէն աւելի գոհ էի որ մեր այս ընկերքէն օգուտ պիտի քաղէր մրմռմաց Բալլիսթ։

—Տիսիէ, ըսաւ Դլառա, ատոր յատակագիծը քո՞վդ է։

—Ահաւասիկ։

—Վերջին մանրամասնութիւնները։

—Ամէնքն ալ, ամէնքն ալ։

Ժամ մը ետքը, Տիսիէ՝ Տիկ Գաոթըրէն եւ Իզապէլը իր նոր վարձած վէրն կ'ամաոնորդէր։

—Վաղը պիտի տեղեկանաք թէ Մատսալ ճշմարտապէս Սէնթ-Ասրէսի մէջ է, թէ ո՛չ, ըսաւ է Տիսիէ անոնց։

Սոյն վէրն կը նմանէր այն ամէն տուներուն, զոր ամրան միջոցին Բաղնիքները կը վարձեն։ Պզտիկ պարտէզի մը մէջտեղը չինուած էր առ առաջին յարկը կը բաղկանար հիւրասրահէ մը, ճաշասրահէ մը եւ խոհանոցէ մը. երկրորդ եւ երրորդ յարկերը երեքական սենեակ կը պարունէին, որոց վերջ ալ չափազանց կոչտորէն կահաւորուած էին Տիկ. Գաոթըրէ եւ Իզապէլ երկրորդ յարկին աջի եւ ձախի սենեակները զրաւեցին՝ մէջտեղինը պզտիկ հիւրասրահ մը վերածելով։ Տիսիէ, ինչպէս նաեւ սենեկապանուհին, երրորդ յարկին մէջ հաստատուեցան։ Երբ այս ամէն կարգադրութիւնները եղան, Տիսիէ Իզապէլի սենեակը իջաւ։ Դեռատի կինը մենակ էր։ Տիկին Գաոթըրէ առաջին յարկն իջած էր։

—Ամէն բան ընելու պատրա՞ստ էք, հարցուց Տիսիէ։

—Այո՛, պատասխանեց Իզապէլ՝ անոնդոտ ու զգլզգացող ձայնով մը։

—Լաւ ուրեմն ես վստահեմ թէ Մատսալ հոս է։ Զայն ոսոիկանութեան յանձնելու համար մէկոց մը միայն ունինք, ան ալ՝ զայն խարդախութեամբ հոս բերելն է։ Պէտք է որ նամակ մը ղրէք անոր . . . Եւ ա՛լ անկէ անդին ինծի ձգեցէք։

—Տան տա՛ք, բաւ Իզապէլ անոնոսոյ ձայնով մը։

—Թերեւս ըլլաք որ այդ նամակին մէջ պիտի տաք, ուէլցուց Տիսիէ յամրաբար։

Իզապէլ զղուանքի չարժուժ մը ունեցաւ։

—Կը վարանի՞ք։

Այս հարցումին վրայ դեռատի կինը իր աթոռին մէջ կանգնեցաւ։

—Վարանի՞լ . . . ա՛, ո՛չ։ Ինչ, վարանեցա՞ւ ան երբոր խեղճ Իվոնասս ոսոնոտնեց։

Իզապէլ զրասենեակին ասդին անցաւ եւ գրիչ մը ու նամակի թուղթ մը առնելով՝ կրկնեց։

—Տան տա՛ք։

Ու Տիսիէ սկսաւ տուն տալ, ամէն մէկ բառը կշռելով, մինչ Իզապէլ գլուխը ծռած՝ կը դրէր։

(Շարունակելի)